

Kisvárdai Város Településrendezési Tervének készítéséhez

Településfejlesztési
konceptióhoz

Örökségvédelmi
hatástanulmány

Tervező:

Art Vital Tervező, Építő és
Kereskedelmi Kft.

2019.

Külzetlap

Település tervező/ Építész vezető tervező

.....
Végh József
TT-15-0023
É/1-15-0124

Település tervező / projektvezető:

.....
Labbancz András
TT-15-0378

Tervező munkatárs:

.....
Gál Georgina

Szerkesztő

.....
Barkaszi Richard

Régészeti szakértő:

.....
Dr. Bálint Marianna
régészeti szakértő

Tartalomjegyzék

Külzetlap

Tartalomjegyzék

Jóváhagyó határozat kivonata

1. Örökségvédelmi vizsgálat	5
1.1. A település történeti leírása	5
1.2. A település régészeti örökségének felmérése	15
1.3. A védett műemléki értékek települési értékléptára	22
1.3.1. A világörökségi és a világörökségi várományos helyszínek és területek	22
1.3.2. Az országos építészeti örökség elemei	23
1.3.3. A védetté nyilvánított és nyilvántartott régészeti lelőhelyek	27
1.3.4. A helyi építészeti örökség települési értékléptára	30
1.3.5. A helyi építészeti örökség települési értékléptára	62
2. A rendezéssorán tervezett változások hatáselemzése	82

Felhasznált források

Felhasznált irodalom

Jóváhagyó határozat kivonata

x

1. Örökségvédelmi vizsgálat

Kisvárdai örökségvédelmi hatástanulmánya a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 496/2016. (XII. 28.) Korm.rendelet 12. mellékletében meghatározott tartalommal készült.

A tanulmányhoz felhasználásra kerültek korábbi vizsgálati anyagok, Kisvárdai közigazgatási területére vonatkozó rendezési tervek, régészeti, történeti, művészettörténeti szakirodalom és különféle adatbázisok anyaga.

A meglévő adatokat helyszíni bejárás (2018. december és 2020. november) során ellenőriztük és azokat a jogszabályi előírásoknak megfelelően a feladathoz igazított formában rögzítettük.

1.1 A település történeti leírása

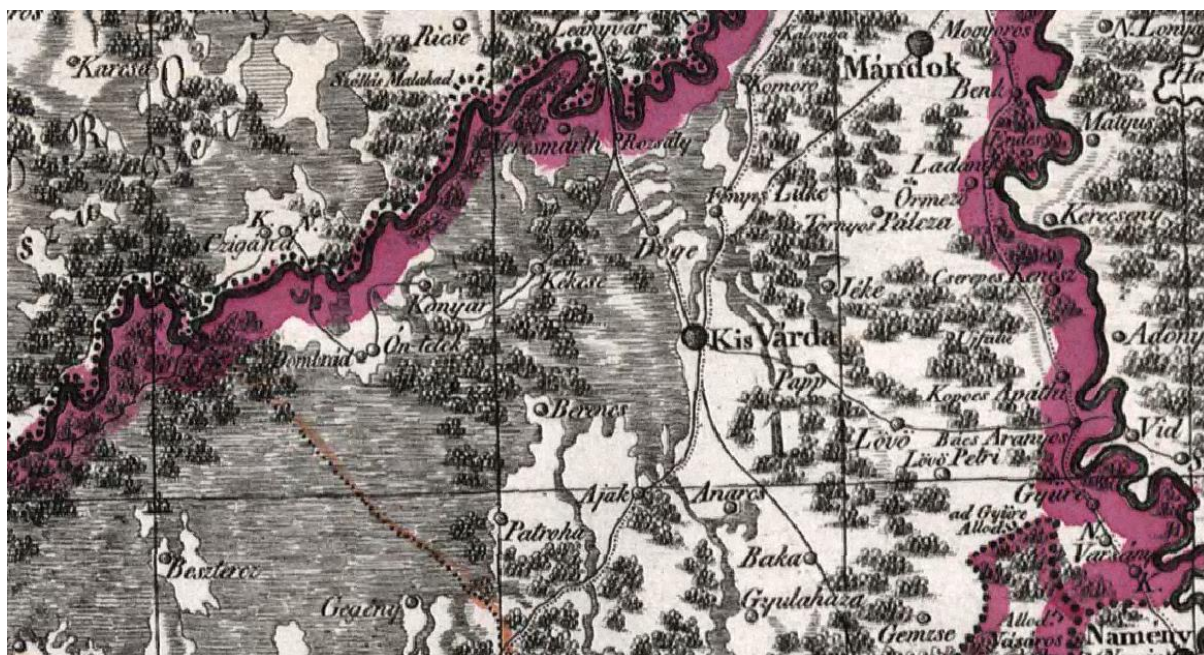
Kisvárdai Szabolcs-Szatmár-Bereg megye két jellegzetes tájegységének, az egykor mocsaras, vadzavakban bővelkedő, a Tisza árterét képező Rétköznek és a hordalékos homokdombokból álló Nyírségnek a találkozásánál fekszik. A várost észak, kelet, és dél felől a Rétköz végeláthatatlan mocsarai övezték, melyekben tavak, vizenyős rétek, mocsári erdők váltakoztak kisebb-nagyobb szigetecskékkel.

Kisvárdai kialakulásában a természeti tényezők mellett meghatározó szerepe volt a kereskedelmi utak futásának is. Kisvárdai ugyanis a Rétköz és a Nyírség azon találkozási pontjánál alakult ki, ahol a Nyírség nyugati peremén futó országos jelentőségű utat metszették azok az utak, amelyek Munkács és Beregszász, valamint Szatmár felől a Tizsakanyáron át tartottak Királyhelmecknek, és onnan Kassa, valamint a Szepesség városai és a felvidéki bányavárosok felé. A fent leírt észak-déli utat a középkori oklevelekben is gyakran megtaláljuk, ahol „nagy út”-ként hivatkoznak rá. Az út hadi és kereskedelmi szempontból is jelentős volt, mert az ország belső részeiből jött, és Debrecen és Nagykálló elérése után a Rétköz mellett, a Nyírség szélén haladt a Záhony és Salamon közötti tiszai átkelőig, majd tovább a Vereckei-hágó felé.

A kelet-nyugati útvonalnak Várdától keletre két fő ága volt. Az egyik a Bács és Aranyos közötti tiszai átkelő felől érkezett és a munkácsi és beregszászi utakat egyesítette, a másik ág Szatmár felől érkezett. Ez a két ág itt Várdán egyesült, és innen a Rétközből kiemelkedő alacsony hátakon haladt a Rozsály és Leányvár közötti tiszai átkelő felé. Ez utóbbi útnak különösen nagy szerepe volt Várda központi helyé történő alakulásában, hiszen ez volt a legbiztonságosabb és az év legnagyobb részében járható út a Rétközön keresztül.

Ezek a közlekedési kapcsolatok magyarázzák, hogy Várdának, mint piacközpontnak nagy volt a jelentősége.

Kisvárdai fekvése Lipszky János Mappa generális-án Blatt N. VIII.

A Várda helynév a harmadik személyű birtokos személyranggal ellátott Várada alakból keletkezett. A főleg helynévként alkalmazott váradnak udvarhely, kis erősség, kis vár a jelentése. A Kis-előtag Nagyváradtól való megkülönböztetésre szolgál.

Kisvárdai története a krónikák szerint egészen az első Árpád-házi királyokig nyúlik vissza. 1085-ben I. László király Várda környékén győzte le az Ung és Borsova megyékig eljutott kunokat, azután ugyanott templomot is építtetett a mindenható Isten tiszteletére és a győzelem emlékére. Szent László emlékét kápolna és utca tartotta fenn a középkorban.

Kisvárdai korai X-XI. századi története Borsova vármegyéhez kapcsolódik. Borsova vármegye első székhelye ugyanis Kisvárdai volt, amely nevében is utal a korai megyeközpontra fekvő ispáni lakóhelyre, a várra. Továbbá Kisvárdai körül a helyneveknek egy olyan csoportját találjuk meg, mint Órmező, Órpátroha, Lövépetri, Lövé, Váraslövé, Csobodlövé, amelyek neveikben jelölték egykori lakóik feladatát, a határ védelmét. A fentiekben túl megfigyelhető a X. századi, egyenes kétélű kardok sűrűsödése Kisvárdai körül, amit magyarázhat az ispáni központra megtelepülő, az ispán hatalmát erősítő harcos réteg megjelenése is.

Az ispáni székhely valószínűleg a mai vár területén lehetett, de sajnos eddig régészeti bizonyíték erre vonatkozóan nem került felszínre.

Várda első említését 1271-ből ismerjük, amikor a Gutkeled nembeli Várdai Aladár ispán az egri egyház ügyében tanúskodik. 1272-1290 között a Papról idevezető utat említik. 1293-ból János nevű papját ismerjük, aki a Várdaiak megbízottja. István papja 1332-ben, mint a várdai Szent Péter egyház papja és a borsovai alesperes 12, 1333-ban 10, 1334-ben évi I. részlet fejében 6, a II. részlet fejében 12, az 1335. évi I. részlet fejében 20 garas pápai tizedet fizetett.

Kisvárdai határában több Árpád-kori falu is létezett, amelyből a középkori okleveleknek köszönhetően az egyik nevét is ismerjük. Ige település neve 1290-ben tűnik fel, amikor IV. László király Miklós itt húzódó birtokait a Balogsemjén nembeli Mihály fiainak adományozza.

1324-ben azt olvashatjuk, hogy Ige Ajakkal és Várdával egyaránt határos, a Várdáról Berencsre vezető út mellett feküdt.

Kisvárda a XIII. századtól a magas egyházi és világi méltóságokat viselő Várdai család birtoka volt. Ebben az időben Kisvárda fejlődése szorosan összefüggött a Várdai család történetével. A Várdaiak emelkedése igen jelentős szerepet kapott Várda középkori fejlődésében és központi szerepének erősödésében.

A Várdai család a Gutkeled nemzetséghez tartozott. A Várdaiak érvényesülése és vagyoni gyarapodása valószínűleg írástudó és jogi ügyekben jártas voltukkal is összefüggésben lehetett. Az értelmiségi funkciók betöltése általánossá váltak a családban, püspökök, érsekek, fő- és titkos kancellárok kerültek ki a család tagjai közül.

1337-ben Várdai László fia János a szerdai napokon tartott hetivásárra kért királyi oltalomlevelet. 1387-ben a Várdaiak megkapják a Rozsály és Leányvár közötti tiszai rév szabolcsi oldalának révjogát, 1393-ban a család pallosjogot is szerez, amely védelmet jelent a Várdára érkező vásárosoknak.

A Várdaiak 1400-ban jogot szereznek a város északnyugati oldalán romjaiban még ma is látható vár építésére.

Luxemburg Zsigmond uralkodása idején, 1417-1423 között Kisvárda mezővárosi kiváltságot nyer el.

Kisvárda legtöbbet a Várdai család legmagasabbra emelkedett tagjától, kalocsai érsekké, bíborossá és királyi főkancellárrá lett Várdai Istvántól kapott. Várdai István járta ki Kisvárda számára az országos vásárok tartásának jogát. Az 1453-ban kelt oklevél további jelentősége abban rejlik, hogy itt említik először Kisvárda főutcája nevét. A vásártartás joga ugyanis Várda mezőváros Szent László, vagy másképpen Kápolna utcájára vonatkozik. Az országos vásárok tartása jogán Kisvárda jelentős megkülönböztető ranghoz jutott az oppidumok között. 1468-ban Kisvárda újabb mezővárosi kiváltságokkal gyarapodott: a mezővárosi önkormányzatot erősítették azzal, hogy a város polgárait kivették a várnagyok hatalma alól, továbbá a vásárokon biztosította a bormérés szabadságát.

1453-ban a Várdaiak uradalmához 13 falu, mintegy 3000 jobbágy tartozott. 1468-ban Várdai István kérte helyi intézőit, hogy csökkentsék a jobbágytaksákat, hogy az uradalom nehegy elnéptelenedjen.

A XV. század közepén Kisvárdának 875 lakosa volt, ezzel Várda ekkor az ötödik legnépesebb mezőváros. 10 iparág képviselője telepedett meg ekkor a városban. Az iparosok aránya folyamatosan emelkedett Kisvárdán. Várdai István tényleg elérte, hogy Kisvárda az akkori Szabolcs megye legnagyobb településeinek egyike lett, iparosodni kezdett és élénk volt a kereskedelme. A XV. század végén a kisvárdai uradalomhoz már további négy rév (a Tiszán és a Szamoson) és egy malom is hozzátartozott.

Kisvárdai a középkorban kialakult utcaszerkezete az első katonai felmérés térképlapján

Kisvárda településszerkezetének alapvető vonásai a XV. században már kialakultak. 1453-ból fennmaradt egy oklevél, amely név szerint említi a település főutcáját, a Szent László, vagy Kápolna utcát.

A XV. században az akkori városterület legmagasabb pontján állt a katolikus templom, amely mindentalánosság szerint már nem volt azonos azzal a templommal, amit Szent László alapíthatott, az valószínűleg a tatárjárás során elpusztult. A XV. században az a gótikus templom állt a település központjában, amelynek szentélyrésze napjainkban is áll. A templom körül temető húzódott, amit kerítés vett körbe. A kerítésen belül lehetett még a paplak és az iskola épülete is. A templom körüli térségen tartották a hetivásárokat, valamint Karácsony előtt a több napos nagyvásárt is. A vásártérből ágaztak ki az utcák. Mindenekelőtt déli irányba a Szent László utca, amelyet már a XV. században is Szent László utcának vagy Kápolna utcának hívtak. A település főutcája akkor még körülbelül a mai Szent György térig lehetett beépítve. A vásártérből keletre nyílt a mai Csillag utca, amely a Litke-Záhony felé vezető utat vezette be a városba. A Csillag utca ekkor körülbelül csak a feléig lehetett beépítve. Délkelet felé több utca nem nyílt, a Tompos környéke akkor még teljesen beépítetlen volt. A templomtól nyugatra indult a mai Krucsay Márton utca, amely a Szent László utcával párhuzamos, attól nyugatra húzódó Várdai István utcáig tartott. A vár felé közvetlen szárazföldi összeköttetés ekkor még nem alakult ki, ez egyrészt annak is köszönhető, hogy ekkor még nem készült el teljes egészében és valószínű, hogy a várat ekkor még elsősorban csónakon közelítették meg. A mai Váralja és Arany János utca azonban már akkor is létezett, és a vásártérről északra vezető mai Kossuth Lajos utca is.

A vásártér szélén a földesurak kúriái emelkedtek. Várdai László kúriája a mai zárda telkén állt. Az első katonai felmérés térképlapján jól azonosíthatók az U-alaprajzú épületek, sajnos ezeknek a kőépületeknek már csak az alapjait találhatjuk meg a földben.

Kisvárda történetében meghatározó jelentőséggel bíró Várdai család a XVI. század utolsó harmadában azonban férfiágon kihalt. Az uradalom nőágon az Esterházyak és a Melithek

kezére jutott. A XVII. század elején a reformáció felerősödésével Kisvárdát többször támadás éri, a városban többször pusztít tűzvész. 1670-ben gyakorlatilag az egész település elvész egy nagy tűzvészben, egyedül a katolikus templom szentélye marad meg.

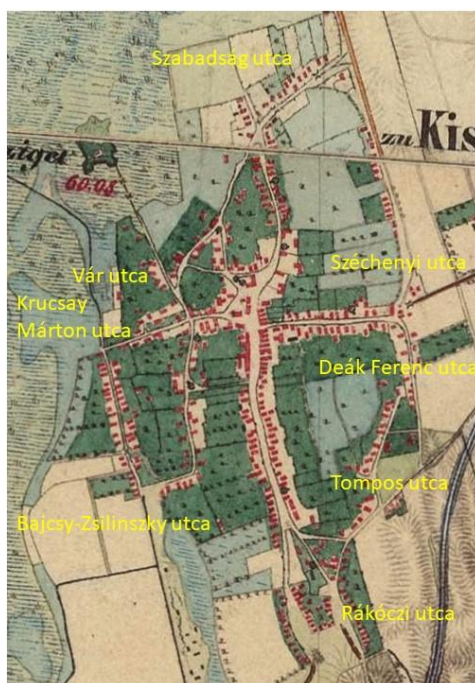
A kisvárdai vár a Rákóczi szabadságharc bukása után teljesen elveszti harcászati jelentőségét, a XVII-XVIII. században Szabolcs vármegye a kisvárdai várban tartotta a megyegyűléseket és a megyei levéltárat is itt helyezték el.

Fényes Elek 1851-ben megjelent Geographiai szótára így mutatja be Várdát: „Határa igen termékeny, de nagy részét a Tisza árja károsítja, szénája sok, marha- és sertésstenyésztése virágzó, Esterházy szép nemesített juhokat tenyészt itt. Van $4 \frac{3}{8}$ első osztálybeli egész telke, sok majorsági földje. 2209-en lakják, számos földesura között van herceg Eszterházy, kinek egyik uradalma innen veszi nevezetét”.

A reformkorban a forradalmi változások a feudalizmust felszámolni kívánó törvények egész sorát hozták. A népképviselői rendszer megteremtése, a közteherviselés, a jobbágyság és az ősiség eltörlése, a hitelintézetek felállítása, a sajtótörvény, a vallási kérdések rendezése valóban alapjaiban változtatta meg a fennálló rendet. A gazdaságon belül az agrártermelés és agrárértékesítés továbbra is meghatározó volt. A 19. század második felében a gazdasági fejlődés központjában az agrártermelés tőkés átalakulása, agrotechnikai modernizációja, a mezőgazdasági termékek felvásárlása, kereskedelme, szállítása, (a vasútépítések elsőrendű ösztönzője az agrárüzlet volt), feldolgozása (malom-, szesz-, cukoripar), kivitele volt.

Kisvárdai a XIX. században is megtartotta városi szerepkörét, amely a középkorban szerzett mezővárosi és országos vásártartási privilégiumokban gyökerezett.

Kisvárdai a XIX. század közepén a második katonai felmérés térképlapján

A XIX. század közepén készült második katonai felmérés térképlapján megfigyelhető a település növekedése. A város keleti részében új utcák jelennek meg. Megkezdődik a Záhony felé vezető „nagy útnak” a beépítése, kialakul a Széchenyi, Deák Ferenc utca, valamint annak folytatásában dél felé a Tompos utca. A már meglévő Csillag utca beépítése is folytatódik kelet

felé, valamint a Szent László utca beépítése dél felé, megjelenik a Rákóczi utca a főutca folytatásaként. A Krucsay Márton utca tovább folytatódik nyugati irányba, és megjelenik a Vár utca is, amely megteremti a kapcsolatot a vár és a település között. A Várdai István utcával párhuzamosan, attól nyugatra megjelenik a mai Bajcsy-Zsilinszky utca. A város északi részében új utca a mai Szabadság utca. A Szent László utcában elkezdődik a zárt sorú beépítés.

Az ár- és belvízmentesítő munkák előtti természeti viszonyokat jól jelzi, hogy a Csillag, Deák Ferenc, Tompos, Szent László utcák, valamint a Kossuth Lajos, Szabadság, Széchenyi, Csillag utcák nagy kiterjedésű, alacsony fekvésű, vízállásos területeket fognak közre, amelyek akadályozzák a település növekedését.

A település nyugati irányú növekedésének a Rétköz mocsárvilága szab határt.

Kisvárdai és vonzáskörzetének XIX. századi XX. század eleji kereskedelmének, hiteléletének, iparának, sőt mezőgazdaságának fellendítésében, városias fejlődése megindításában, körzetellátó egészségügyi és kulturális intézményei létrehozásában kiemelkedő szerepe volt a város zsidóságának. Ők alakították ki a vásározó kereskedelem helyét lassan elfoglaló bolti kereskedelmet, ők hozták létre a város nagy tételben vevő és adó, a hazai és a nemzetközi kereskedelmi hálózatba is bekapcsolódó kereskedelmét. Az uzsorakamatos pénzügyletektől az ő révükön jutott el a város odáig, hogy a pénzbetéteket törvényesen kamatoztató és törvényes keretek között hitelt adó pénzintézetei legyenek. Ők lettek a mezőgazdasági, az ipari és banktőke helyi egyesítői, Kisvárdai ipari vállalkozásainak finanszírozói is. A környék 1848 után fellendülő termény- és állati termékeket (bőr, gyapjú, toll) felvásárló kereskedelmének lebonyolítója a zsidóság lett. A tevékenységük révén piacot talált mezőgazdasági termékekből származó bevétel tekintélyes része is hozzájuk vándorolt vissza. Kisvárdai kereskedelmét a zsidóság tette híressé a kapitalizmus korszakában, megteremtették a város magas szintű bolti kereskedelmét.

Kisvárdán már 1759-ben írnak össze zsidókat, amikor is bérlőként 4 zsidó családfőt írnak össze. A zsidó hitközség 1796-tól működött, és 1839-ben már 500 fő zsidóról, 1848-ban 723 lélekről tesznek említést a statisztikák. A kisvárdai zsidók jelentős része valamilyen foglalkozást űzött, amelyek között hagyományosnak tekinthető a kereskedő, de megjelenik közöttük a pipacsináló, a réz- és aranyműves, könyvkötő, szappanos is. A fentiek alapján a Kisvárdán élő zsidók olyan polgári foglalkozást űztek, amelyek szélesítették a város szolgáltató iparágainak körét.

Kisvárdai és vidéke gazdasági életének utoljára megvalósult, de a város további sorsát szinte döntően meghatározó tényezője a Nyíregyháza-Ungvár vasútvonal megnyitása volt. A vasútvonalnak köszönhetően egészen Budapestig, sőt a cseh, morva és sziléziai piacokra is eljutottak a térség mezőgazdasági terményei, majd Csapton át Ungváron, és Munkácson, sőt 1887-től Galíciában is megjelentek azok. A vasútvonal a nyugati és a keleti piacot is jól ismerő zsidóság kereskedelmi tevékenységének tág teret nyitott.

A terménykereskedelem felélénkülése magával hozta a pénzintézetek megalakítását. Kisvárdán 1869-ben alakult meg a Takarékpénztár, majd Kisvárdai élénk kereskedelme, vidékének kifejlett szeszgyáripara még egy pénzintézet létesítését tette szükségessé, így 1886-ban létrehozták a kisvárdai Ipari és Kereskedelmi Bankot. Első vezérigazgatója Propper Lipót volt, akit majd Diener Gyula követett. Az egykori Diener bankház épülete még ma is áll a Flórián téren a katolikus templom szomszédságában.

Kisvárdai városiasodása az 1880-as években kezdődött el. A Kisvárdai Lapok így emlékeznek meg a városkép átalakulásáról: „Nagy az építkezési kedv és egymás után kerülnek fedél alá a téglából rakott városias magas házak ... eltűnnek a düledező, viskószerű hajlékok, a nádfedél a mellékutcákra szorítkozik s a csín iránti érzék fejlődésének látható nyomai mindinkább szaporodnak. ... Az út kikövezve, ... kőjárdra, szépen fejlődő akácfasor ... zsindegyel, bádoggal, cseréppel fedett, díszes homlokzatú új nagy házak, a nyitott boltajtók folyton szaporodó száma, s az utcák élénksége, valóba kedvező képet nyújtanak.

Megvalósul az éjszakai közvilágítás, amelyhez az áramot Rochlitz Lipót helybeli gőzmalma szolgáltatja. 1911-ben megnyílt a kisvárdai főgimnázium, majd 1913-ban elkezdődik a gimnázium új épületének a kivitelezése is. 1918-ban újabb oktatási intézménnyel bővül a város, ide települnek az Orsolya rendi apácák, akik tanítóképző intézetet, elemi iskolát és polgári leány iskolát is nyitnak a városban. Kisvárdai iskolaváros lett.

Kisvárdai a XIX. század végén a harmadik katonai felmérés térképlapján

A XIX. század végén készült harmadik katonai felmérés térképlapján jelentős településszerkezeti változást nem figyelhetünk meg. Szembetűnő viszont az utcák összefutásánál kialakuló tölcéses teresedések rögzülése: Szent György tér, Aradi Vértanúk tere, Zrínyi tér.

Igazi építészeti konjunktúra a XIX. század utolsó harmadában indul Kisvárdán és a századforduló után ér csúcspontjára. A XIX. század végi és XX. század eleji építkezésekkel nyeri el a település főtere kisvárosias formáját. A gazdasági-kereskedelmi fellendülés a mezőváros küllemében is megmutatkozott. A helyi zsidó polgárság ízlését és életmódját tükrözve a múlt század derekára megépült a városias hangulatot kölcsönző, zárt sorú beépítésű üzlet- és épületsor a Szent László utcában. Bár a település a XIX. század végére elveszítette mezővárosi címét, a polgári stílusú építkezés, valamint a kulturális intézmények szervezése tovább folytatódott.

A századforduló utáni képeslapok számos, mára eltűnt részletet örökítettek meg, elpusztult épületeket, eltűnt díszeket. Kisvárdai XIX. század végi XX. század eleji jellegzetes településképét legjobban ezen képeslapok segítségével tudjuk bemutatni.

Trianon után alapvetően megváltozott Magyarország geopolitikai helyzete, térszerkezete. Az új országhatárok összekuszálták a földrajzi munkamegosztás kialakult rendjét, a közlekedési hálózatokat, a vonzaskörzetrendszereket, az ország gazdaságát. A határzóna számos kistérsége elvesztette városi központját, piachelyét, vasúti összeköttetéseit, s vált periférikus helyzetű, hátrányos helyzetű területté. Magyarország a két világháború között továbbra is alapvetően agrárország maradt. Kisvárdán az 1920 után alapított üzemek nagy része továbbra is mezőgazdasági termékeket dolgoztak fel: Szabolcsi Gazdák Szeszfinomító Szövetkezete, Apetit gyümölcsfeldolgozó, a rum és a likörgyár, az ecetgyár. Az üzemek másik része pedig az új országhatárok miatt nélkülözött termékeket állítottak elő: Vulkán vasöntöde, petróleumgyár, fűrésztelep, homoktégla gyár.

A két világháború között Kisvárdai igazi kapitalista kisvárossá lett. Különösen a Fő utca északi fele és a Főtér keleti oldala lett városias. Itt alig maradt földszintes ház. A sűrűn egymás mellett sorakozó épületek utcára néző földszinti része összefüggő üzletsort képezett, amit csak egy-két helyen szakított meg pénzintézet, vagy közintézmény.

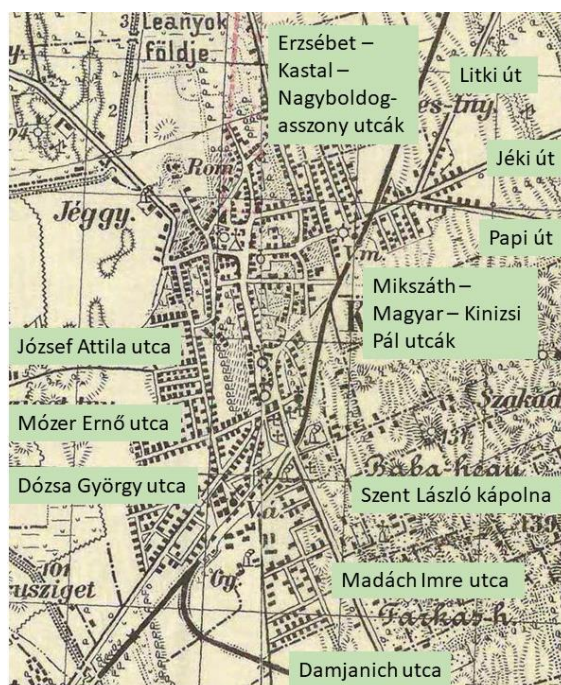
A két világháború között szembetűnő Kisvárdai növekedése, új városrészek épültek, megkezdődött a vasútállomás környékének kiépítése, valamint a vasúttól keletre eső területek beépítése. A belvíz mentesítési munkák lehetővé tették a Kákástó, Tompos beépítését. A település kibővítését az eddigi belterület nyugati oldalán a Kákástó, később a Darusziget, az Ilosvay telep, délnyugaton pedig a Herskovits telep létrehozásával oldották meg. Az északkeleti részen pedig a Kopácsy és a Kastal teleppel, végül a kisvárdai lóversenyek helyét is beépítették, ahol a Sport utcát nyitották.

A vásárteret is kinőtte a város, a nagyvásárteret az izraelita temetőn túli részre helyezték át. A város növekedését a számos új utca nyitása jelzi: Litki, Jéki, Papi, Erzsébet, Kastal, Nagybaldogasszony, Magyar, Mikszáth, Kinizsi, Madách, Damjanich, Dózsa György, József Attila, Mózer Ernő utcák.

Bármilyen gyors ütemben is fejlődött Kisvárdai és gyarapodtak városi és körzetellátó funkciói közigazgatási tekintetben nem lett várossá. Az 1886. évi XXII. közigazgatási törvény megszüntette a mezővárosokat, és Kisvárdai nagyközség lett. Kisvárdai a városi címet majd csak 1970-ben kapja meg újra.

A második világháború után a konzervatív, nemzeti vagy polgári értékrendek helyét baloldali és népi értékek foglalták el, s a múlt tagadása, értékeinek elvetése a települések sorsára is hatást gyakorolt: amely elsősorban a tanyavilág gyors felszámolásában, az építészeti örökség értékeinek semmibe vételében nyilvánult meg. A XX. században végbement jelentős társadalmi változások hatására Kisvárdán is eltűntek a hagyományos építkezés jegyeit mutató épületek. A középkori hangulatot őrző városmagot paraszti lakóépületekkel teli utcák vették körbe. A hámosztatú, csonkakontyos, nádtetős lakóházakban a szabadkémény alól fűtötték a szobában lévő kemencét. Az udvar hátsó részét, az utcával párhuzamos vályogfalú, nyeregvetős csűr zárta le. A népi építkezés emlékei mára teljesen eltűntek a településről.

Kisvárdai az 1940-es években a negyedik katonai felmérés térképlapján

A rendszerváltás után a települések gazdasági funkciói a piacgazdaság feltételrendszere közé kerültek, kialakult a demokratikus önkormányzati rendszer. Megjelentek a határon átnyúló településközi kapcsolatok. A magyar településhálózatot formáló új hatások kettős jellegűek. Egy részük az elmúlt 50 év elmulasztott európai fejlődés pótlását jelenti. Más részük az 1990-es években a fejlett országokban kiformalódó új urbanizációs folyamatok egyidejű megjelenése.

A településműködést, a települési térhasználatot befolyásoló fontos elem lett az ingatlanérték, az ingatlanpiac megjelenése volt, amelyet a belterületi ingatlanok áremelkedése jellemez.

1.2. A település régészeti örökségének felmérése

Kisvárdai régészeti örökségének összefoglalása elsősorban adattári kutatásokra és az utóbbi néhány év régészeti ásatásainak eredményére épül. A településen az utóbbi években ugyanis több, jelentős földmunkával járó infrastrukturális beruházás is megvalósult. Azonban a település teljes területét érintő szisztematikus és szakszerű régészeti topográfiai kutatás még nem történt. A település régészeti szempontból az utóbbi évek kutatásai ellenére is szinte ismeretlennek tekinthető. A fellelhető adatok a korábbi lelőhely bejelentések és leletmentések eredményei. A lelőhelyekre vonatkozó adatokat a Jósza András Múzeum adattárából, a Miniszterelnökség közhiteles nyilvántartásából¹, valamint a vonatkozó régészeti és helytörténeti irodalom áttekintése alapján állítottuk össze. A nyilvántartott régészeti lelőhelyek mellett régészeti érdekű területeket is megjelöltünk, ahol nagy valószínűséggel található lelőhely, de ezek pontosítására terepbejárás szükséges.

Régészeti lelőhelynek tekinthető az a földrajzilag körülhatárolható terület, amelyen a régészeti örökség elemei történeti összefüggéseikben találhatóak. Régészeti örökség az emberi létnek a föld felszínén, a föld vagy a vizek felszíne alatt és a természetes vagy mesterséges üregekben 1711 előtt keletkezett érzékelhető nyoma, mely segít rekonstruálni az emberiség történetét és kapcsolatát környezetével. Régészeti örökségünk hazánk múltjának és jelenének pótolhatatlan, egyedi és meg nem újítható forrása, amelynek védelméről a 2001. évi LXIV. törvény rendelkezik.

A Kárpát-medence régészeti szempontból nagyon szerencsés természetföldrajzi tényezővel rendelkezik. A délről, keletről, vagy akár a nyugatról érkező régészeti kultúrák, népcsoportok megtalálták letelepedésükhöz, gazdálkodásukhoz szükséges feltételeket.

A Kárpátok koszorújából lefutó, az Alföldre érkező, esésüket veszítő folyók gyakran kényszerülnek helyzetük változtatására. A meanderező folyók sűrű vízálózatot alakítottak ki a síkvidéki területeken, számos ér, patak, folyás, folyócska kanyargott itt. A folyókat, patakokat, ereket kísérő magaspártok, árvízmentes háta kiváló lehetőségeket kínáltak települések kialakításához a régészeti korokban.

A XIX. századi lecsapolási munkák megkezdése előtt az ország vízben gazdag táj volt. Számos ér, patak, folyás, folyócska kanyargott itt, amelyek vízmentes magaspártjai pedig kiváló körülményeket kínáltak a régészeti korokban a megtelepüléshez. Nem volt ez másképp a Nyírség és a Rétköz területén sem. A homokháta között kialakult szikes tavak, buckaközi mocsarak sűrű hálózata alakult ki. A tavak vízmentes magaspártjai pedig jó körülményeket kínáltak a régészeti korokban a megtelepüléshez.

Kisvárdai nem tartozik a régészeti szempontból jól kutatott települések közé. A település közigazgatási határában sok nyilvántartott régészeti lelőhelyet ismerünk, de ez nem jelenti azt, hogy ismerjük valamennyit. A település határában szisztematikus régészeti topográfiai kutatások még nem történtek, így nem került feltérképezésre a település teljes határa. A mellékelt lista csak egy reprezentatív mintavételnek tekinthető, és nem szabad azt a következtetést levonni belőle, hogy ismerjük Kisvárdai közigazgatási határában található valamennyi régészeti lelőhelyet. A földmunkával járó beruházások tervezése során

¹ A Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongvédelmi Központ jogutódja 2017. január 1-től a Budavári Ingatlanfejlesztési KHT. A régészeti lelőhelyek közhiteles nyilvántartását azonban a Miniszterelnökség vette át.

mindenképpen figyelembe kell venni, hogy a jelenleg lehatárolt területeken kívül is kell régészeti leletek előkerülésére számítani. A fenti körülményt ma már a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény is tükrözi, hiszen a jogszabály legutóbbi módosítása megkülönbözteti a régészeti lelőhely és a nyilvántartott régészeti lelőhely fogalmát.

A településen komoly örökségvédelmi kockázatot jelenthetnek a zöld mezős beruházások. A település teljes határát lefedő régészeti topográfia hiányában újabb régészeti lelőhelyre gyakorlatilag a település határában bárhol rá lehet bukkanni különböző földmunkák során. A nagy felületű zöldmezős beruházásoknál mindenképpen számolni kell régészeti lelőhelyek előkerülésével², így különösen fontosnak tartjuk, hogy a zöldmezős beruházások előkészítésénél nagy hangsúlyt kapjon a régészeti örökség felmérése. Javasoljuk, hogy az ilyen típusú beruházások esetén a tervezés legkorábbi fázisában készüljön el a próbafeltárást is magába foglaló előzetes régészeti dokumentáció, ugyanis csak ennek a dokumentációnak a segítségével lehet csökkenteni a régészeti örökség által jelentett kockázatot. Javasoljuk, hogy a vállalkozások telephelyeinek kiválasztása során a régészeti örökségvédelmi szempontokat is vegyék figyelembe.

A régészeti örökségvédelmi kockázat tovább csökkenthető már korábban kialakított telephelyek korszerűsítésével, azaz a barna mezős beruházások ösztönzésével.

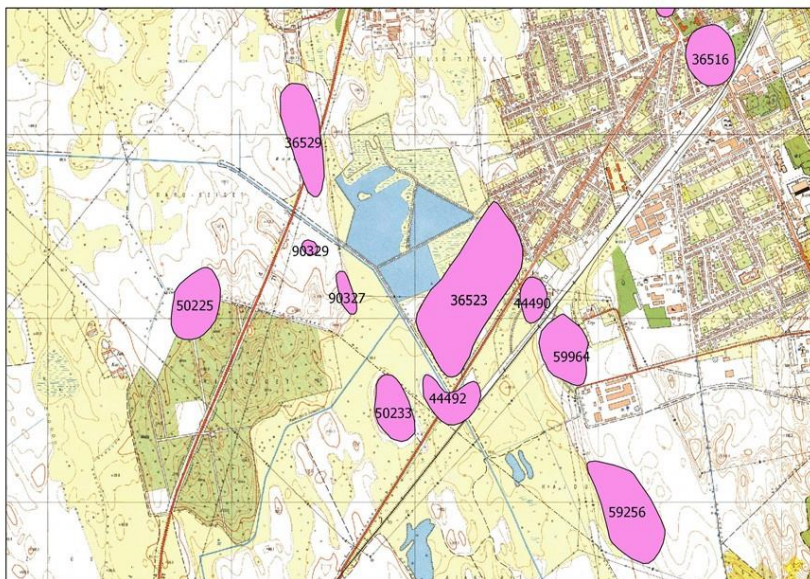
---

² A Kisvárdai elkerülő út építése, valamint a hulladéklerakó bővítésénél előkerült régészeti leletek jól mutatják ezt a tényt.

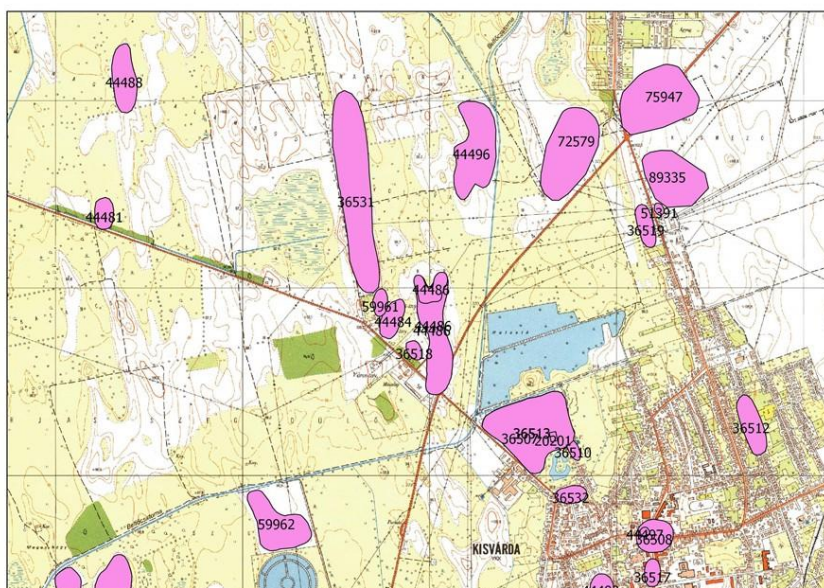

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Kisvárdai délnyugati határán

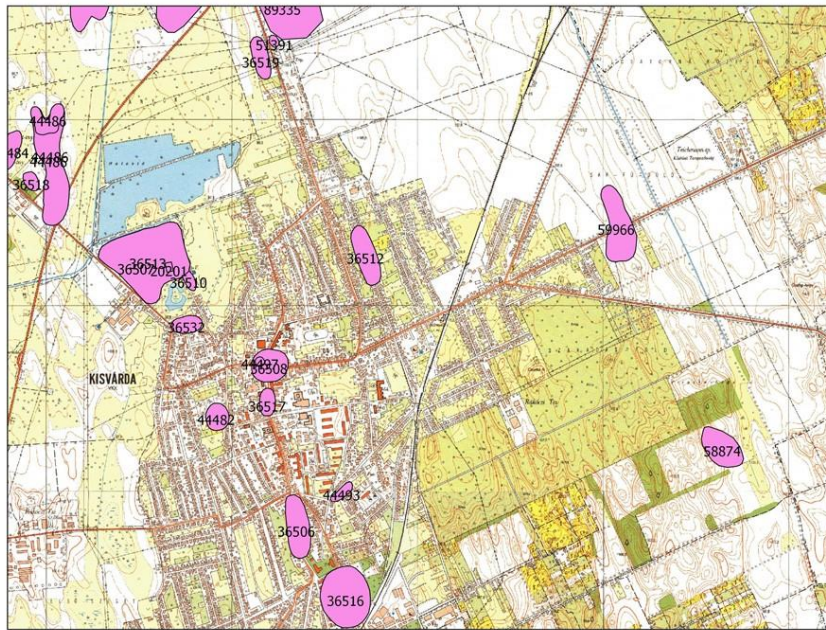

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Kisvárdai északi határán

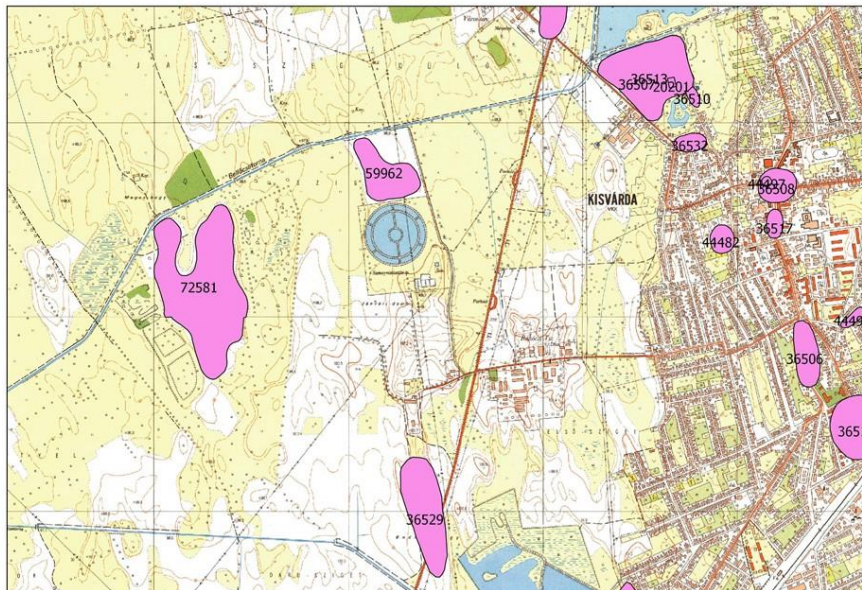

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Kisvárdai keleti határán

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Kisvárdai nyugati határán

A nyíregyházi Jósa András Múzeum Régészeti Adattárának feljegyzései alapján további régészeti lelőhelyek valószínűsíthetők még Kisvárdai határán, azonban a kevés és pontatlan helymegjelölések miatt ezek pontos beazonosítása nem lehetséges.

Weinberger telek

Épület alapozás közben, egy régen beomlott pince talajában 450 db XVII. századi lengyel ezüstöt találtak.³

Biter

Szántás alkalmával Menydörgös András földjén rézcsákány és rézvéső került a felszínre.⁴

Gulyajárási legelő

1914-ben a Gulyajárási legelőn egy akol építése során őskori cserepeket találtak.⁵

Rákóczi utca

Az evangélikus templommal szemközti üres, beépítetlen telken egy grafitos anyagból készült bronzöntő tégelyt találtak, amely Werner Gyula ajándékként került a múzeumba. Ugyanerről a telekről Virágh Ferenc egy bronzvésőt gyűjtött.⁶

Kisvárdai határa

Egy honfoglalás kori temetőre utalhat az a 9 db pasztagyöngy, amely közelebbi hely megjelölés nélkül került elő Kisvárdai határából.⁷

Kisvárdai határa

1900-ban Hrabovszky Guidó ajándékozott egy bronzkori tokos baltát a nyíregyházi Jósai András Múzeumnak, a tárgy közelebbi hely megjelölés nélkül került leltározásra.⁸

Csabamező

1852-ben Vécsey Miklós küldött egy honfoglalás kori vas fokosbaltát és egy körte alakú kengyelt a Magyar Nemzeti Múzeumba Csaba-mező helymegjelöléssel. Ugyaninnen egy XII-XIII. századi vassarkantyú is előkerült.⁹

Kisvárdai közigazgatási határában húzódó régészeti érdekű területek

A gótikus római katolikus templom környezete

A középkori Várda pontos elhelyezkedését, kiterjedését nem ismerjük, annak elhelyezkedésére a középkori eredetű templom elhelyezkedése utal, a település középkori központjában a templom állt. A középkori településhez tartozó épületek, régészeti jelenségek a templom körül húzódtak. A belterületen végzett régészeti kutatások hiányában a középkori település pontos kiterjedésének megrajzolását nem tudjuk elvégezni.

A középkori település maradványait a belterületen modern építési törmelék borítja, amelynek vastagságát régészeti kutatás hiányában nem ismerjük, azonban azt valószínűsíthetjük, hogy

³ Alispáni jelentések 1914. II. 131.

⁴ Jósai András Múzeum Régészeti Adattára 87. 38.

⁵ Jósai András Múzeum Régészeti Adattára 97. 42.

⁶ Virágh Ferenc: Kisvárdai külső története a mohácsi vészig. In: Adatok Kisvárdai történetéhez. szerk.: Ács Zoltán. Nyíregyháza 1981. 14.

⁷ Jósai András Múzeum Régészeti Leltárkönyve 63. 606. 1.

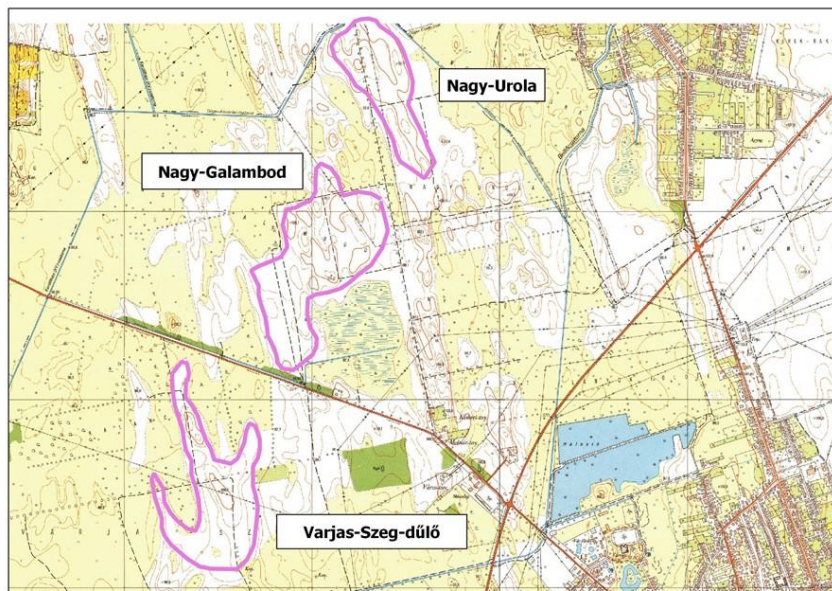
⁸ Alispáni jelentések 1900. II.

⁹ Istvánovits Eszter: A Rétköz honfoglalás és Árpád-kori emlékei. Nyíregyháza, 2003.

egy-egy építkezés pinceszintjén már lehet számítani késő középkori-kora újkori településmaradványok előkerülésére. A fentieknek megfelelően a település központjában, a Flórián téren és annak környezetében a mélyebb alapozási síkkal rendelkező építkezések esetén különös gonddal kell eljárni. Az építkezések földmunkáihoz pedig javasolt a régészeti felügyelet megrendelése.

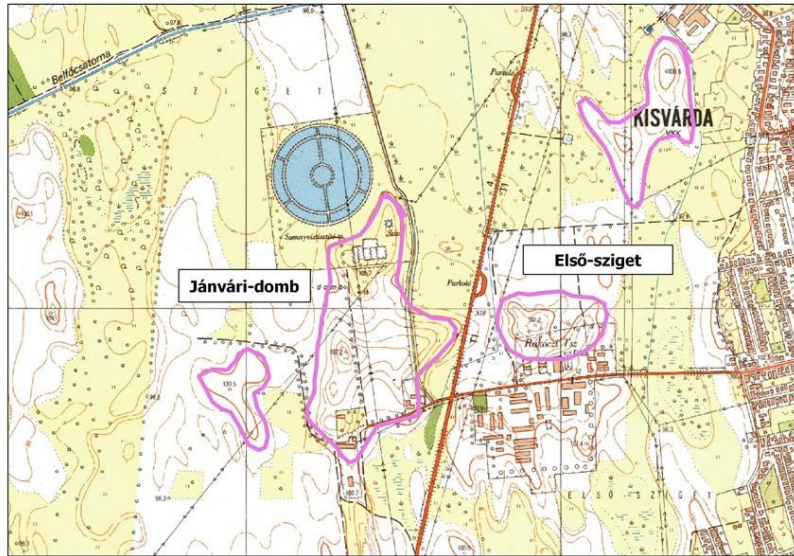
Kisvárdai határában további régészeti érdekű területeket találunk a Rétköz mocsárvilágából kiemelkedő vízmentes homokszigeteken. Kisvárdai nyugati határában a Nagy-Urola, Nagy-Galambod, Varjas-Szeg-dűlő régészeti érdekű területnek minősül, ahol a kulturális örökség védelméről szóló törvény értelmében régészeti leletek előkerülésére kell számítani. Régészeti érdekű területnek minősül a szennyvíztisztító telep közelében húzódó Jánvári-domb, valamint az Első-Sziget is. A Városmajor és a Rétalja utcától nyugatra húzódó szigetszerű homokhat is régészeti érdekű terület.

Régészeti érdekű területek Kisvárdai nyugati határában

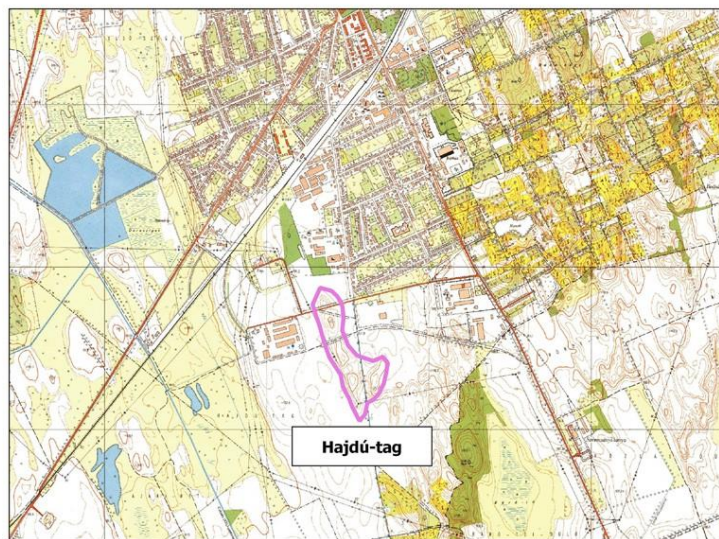

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Régészeti érdekű terület Kisvárdai déli határán a Hajdú-tag

1.3. A védett műemléki értékek települési értékleltára

1.3.1. A világörökségi és a világörökségi várományos helyszínek és területek

Kisvárdai közigazgatási területén nincs az UNESCO kulturális vagy természeti világörökségi helyszínek közé felvett objektum, terület, és ilyen nem szerepel a magyarországi várományos helyszíneket felsoroló jogszabályban sem.¹⁰

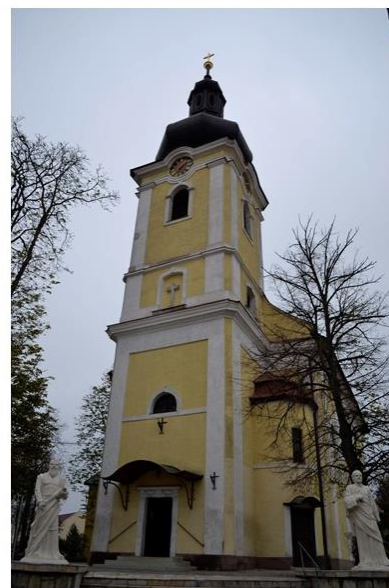
---

¹⁰ A Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről szóló 27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet

1.3.2. Az országos építészeti örökség elemei

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Római katolikus templom	Flórián tér helyrajzi szám: 791		1.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Késő barokk templom nyugati toronnyal. A hajóhoz a XV. század harmadik negyedéből származó, a nyolcszög három oldalával záródó, támpilléres, hosszú gótikus szentély kapcsolódik. A szentély déli, délkeleti falát csúcsíves, mérműves, gótikus ablakok törik át. A szentély keleti falán halhólyagmintás, körablak nyílik. A nyugati torony kőkeretes bejáratára az 1806-os évszámot vésték. A torony háromszintes, órapárkányos, törtvonalú sisakkal.</p> <p>A templom különleges látnivalója a szentélyben található XV. századi, hat, vörös kőből faragott arckép. Háromat biztosan tudunk azonosítani: Szent Péter, Szent Pál, Szent László. A másik háromban Zsigmond királyt, vagy az V-VI. században élt Zsigmond mártírt, burgund királyt, Várday Istvánt és egy ismeretlen alakot vélhetünk. A templom előtti lépcsősorok tetején 2006-tól Szent Péternek és Szent Pálnak, a templom védőszentjeinek a szobra áll.</p>		<p>A településkaracter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, magas minőségű építészeti értékekkel rendelkező, építészettörténeti, művészettörténeti, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>	

Kép

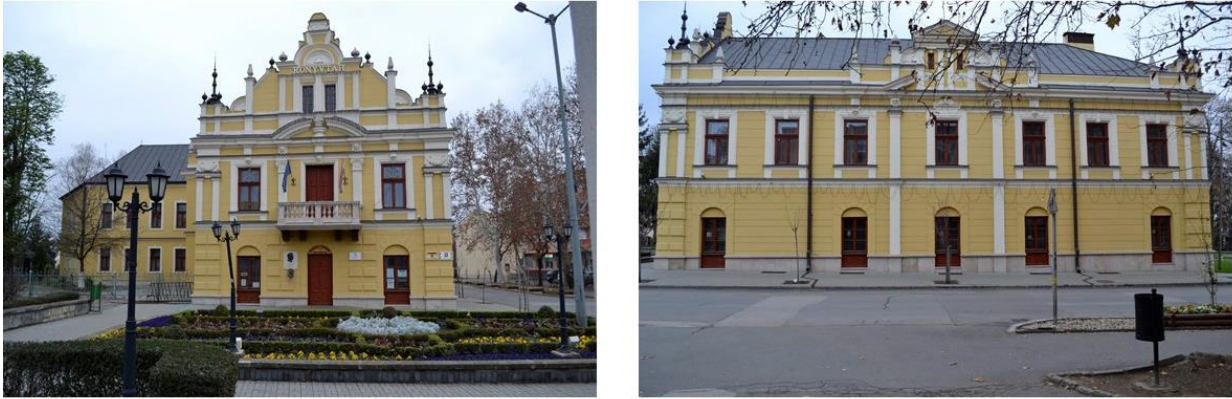

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Várrom	Vár u. 33/c helyrajzi szám: 963/4		2.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Várdai család Zsigmond király 1400-ban kelt oklevelében kap jogot a várépítésre. A vár négy építési periódus alatt épül ki. A XV. század közepén az első építési periódus alatt épült fel a vár magját képező, romjaiban ma is látható déli szárny, a várudvart körülvevő magas kerítés, amelynek északnyugati és északkeleti sarkán egy-egy kerek alaprajzú torony állt. A déli szárny két sarkán egy-egy négyzetes alaprajzú, négyemeletes torony magaslott, amelyek között húzódó épületszárny eredetileg két emeletes volt. A XVI. század legelején a török előrenyomulása okozta fenyegetettségben épül ki a várat körülvevő, mintegy három méter széles, kettős cölöpsorból álló, döngölt földdel feltöltött palánkfal. Az 1565-1585 közötti harmadik építési periódus alatt épülhetett a déli épületszárny emeletráépítése, valamint további két újabb emeletes épületszárny kiépítése. Ebben az időben a négy saroktoronnyal ellátott U alaprajzú épület közrezárt udvarra néző, reneszánsz arkádós belső homlokzatú, a korszak jellegzetes várkastélya volt.</p> <p>A vár negyedik építési periódusában, az 1630-1640 közötti években a vár barokk stílusú átépítése történt, a déli szárnyon ekkor épül meg a negyedik szint.</p> <p>A Rákóczi szabadságharc után a vár végleges pusztulásnak indult, a település építkezéseihez előszeretettel használták fel az innen kinyert építőanyagot.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, magas építészeti értékekkel rendelkező, művészettörténeti, építészettörténeti és helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>	
Kép			
   			

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Könyvtár, egykori Diner-bankház	Flórián tér 4. helyrajzi szám: 792		3.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Az épület első írásos nyoma 1869-ből származik, ekkor Sümegegy István cukrász háza. Kaszinó is működött benne egy darabig, majd az épület az 1886-ban megalakult Ipar és Kereskedelmi Bank tulajdonába ment át. Ezt a funkcióváltást máig jelzi a homlokzaton lévő méhkas. Ettől kezdve az épületet csak Iparbankként vagy későbbi vezérigazgatója után Diner-bankként emlegették, noha a pénzügyintézet csak bizonyos helyiségeket használt, a létesítmény déli és keleti oldalában üzletek, boltok ablakai, kirakatai csábították a vásárlókat. 1893-ban a tulajdonosok Szénási János építésmester tervei alapján bővítették és átalakították a bankot, mely eklektikus stílust kapott.</p> <p>A szabadon álló, összetett alaprajzú épület az eklektika stílusjegyeit mutatja. Gazdagon díszített neoklasszicista homlokzata a Flórián tér felé 3 tengelyű. Az emeleti szinten a homlokzatot korinthuszi fejezetű pilaszterek tagolják. A homlokzatot továbbá copf-jellegű vakolatdíszek, és kagylómotívumok teszik teljessé.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>	
Kép			
			

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Rétközi Múzeum, egykori zsinagóga	Csillag u. 5. helyrajzi szám: 2551/1		4.
Leírás	Megjegyzés, javaslat		
<p>A szabadon álló, négyzetes alaprajzú épület a XIX. század végi romantikus építészet egyik legszebb alkotása a megyében. A szimmetriára épülő, rendkívül finoman megformált, kétszintes épület homlokzatait a falsíktól előre álló középrizalitok teszik mozgalmassá. A főpárkány alatt ívsoros, a romantikára jellemző díszmotívum fut végig. Az épületet íves tető fedi. Alaprajzában a hagyományos zsinagógák elrendezését követi. A női karzatra az épület két oldalhomlokzata felőli lépcsőházon keresztül lehetett feljutni. Az öntöttvas oszlopokkal alátámasztott karzat a belső teret három oldalról veszi körül. Eredetileg minden falfelületet gazdagon festett dekoráció borított, ebből napjainkra csak a három középső boltív ornamentális díszítése maradt meg, és néhány díszítés-folt a mennyezet többi részén.</p> <p>Az épület belső szerkezete, boltozott főhajója utal az épület eredeti rendeltetésére, azonban a zsidó liturgia elemeit elbontották. A rendkívül szép belső festés viszont megmaradt. A Grósz Ferenc műépítész tervei alapján készült épület az 1900-as évek legelején készült el.</p>	<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel rendelkező, művészettörténeti, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>		

Kép

1.3.3. A védetté nyilvánított és nyilvántartott régészeti lelőhelyek

Kisvárdai-Vár nyilvántartott régészeti lelőhelyet az 1620-121/1951 KM, és a 62187/1984. MM számon kiadott miniszteri rendelettel kiemelten védett régészeti lelőhelyé nyilvánították.

A védett régészeti lelőhelyen a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járás Építésügyi és Örökségvédelmi Osztálya által kiadott örökségvédelmi engedély szükséges - más hatóság engedélyéhez nem kötött - minden 30 centiméter mélységet meghaladó földmunka, tereprendezés, depó, feltöltés, töltés létesítés elvégzéséhez a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.09.) számú Korm. rendelet 53. § (1) bekezdése értelmében.

Kisvárdai közigazgatási határában található nyilvántartott régészeti lelőhelyek¹¹

azonosító	név	helyrajzszám
50225	Ajak - Ige	0140/4, 0140/10, 0313/16, 0313/18, 0313/17, 0312
50233	Ajak - Darusziget	0125/4, 0125/3, 0125/5, 0318/26, 0125/2
72579	Döge - Kossuth utca vége	08/15, 08/16, 08/17, 08/2, 07, 08/5, 05/9, 05/10, 0156/2, 0156/3, 0161, 05/3, 05/4, 05/5, 0155, 0162
75947	Döge - ZP - Döge-02	947/16, 0132/10, 0132/11, 0132/7, 0132/9, 0132/5, 0132/6, 0146/89, 0146/60, 0146/59, 0132/3, 0139/3, 0139/2, 0139/1, 0139/6, 0139/4, 0151, 0146/99, 0133, 0132/2
20201	Vár	963/4, 963/3
36506	Római katolikus templom környéke	2338, 2339, 2342, 2343, 2346, 2347, 2355, 2356, 2359, 2361, 2367, 2370/1, 2417/1, 2417/2, 2365, 2366, 2412, 2376/6, 2351, 2405/1, 2419, 2406, 2407, 2413/2, 2378, 2405/2, 2414, 2399/1, 2352, 2418, 2376/5, 2337, 2385, 2389, 2390, 2391, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399/3, 2399/2, 2401, 2402, 2403, 2404, 2408, 2411, 2410, 2415, 2416
36507	Strandfürdő	961/8, 958/2, 963/3, 964, 962/2, 962/4, 961/5
36508	Főtér	793, 792, 1234/2, 1234/1, 1237, 1238, 2542, 2544, 2545, 2546, 2548, 2549, 2550, 781/2, 781/3, 784/1, 784/2, 783/2, 783/4, 783/6, 2551/1, 791, 787/1, 787/2, 788/1, 787/3, 2543, 2547, 781/4, 795, 794, 790, 783/5, 2526, 1236/7
36510	Váralja	963/3, 945, 948, 974

¹¹ A Miniszterelnökség Örökségvédelmi Hatósági Főosztály Örökségvédelmi Nyilvántartási Osztály 2017. 07. 28-án kelt adatszolgáltatása alapján

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

36512	Belterület	469/1, 468/2, 467/2, 464/1, 462/1, 462/2, 461/1, 459, 458/4, 458/1, 457/2, 455, 454/2, 452, 451, 450, 448/1, 447, 445, 363, 362, 361, 360, 359, 358, 357, 356, 355, 354, 353, 352, 351, 315/2, 311/14, 311/15, 311/8, 311/11, 311/12, 310, 456, 463, 469/5, 364, 444/1, 385, 464/2, 466, 311/13, 307
36513	Várkert	961/8, 958/2, 958/1, 955, 963/3, 964, 963/4, 1064, 961/9, 961/11, 961/12, 961/10, 961/3, 965/1, 965/2, 962/2, 962/4, 963/2, 966/8, 961/6, 961/4, 961/5, 945
36516	Régi temető	2910/36, 2910/19, 2910/46, 2910/41, 2910/7, 2910/5, 2910/4, 2910/8, 2910/9, 2910/3, 2910/10, 2910/11, 2739, 2908, 2379, 2910/47, 2910/38, 2910/33, 2910/20, 2910/18, 2910/21, 2910/22, 2910/45, 2910/23, 2910/14, 2910/28, 2910/27, 2910/26, 2910/25, 2910/42, 2910/39, 2910/15, 2909/2, 2910/6, 2970, 2910/17, 2910/48, 2910/51, 2910/34, 2910/50, 2910/16, 2910/52, 2906, 2904, 2902, 2901, 2905, 2909/1, 2910/49, 2907, 2910/30
36517	Szent László utca	1245, 1246, 1247/2, 1253, 1255, 2529/1, 2529/2, 2536/5, 2536/6, 2537, 2539/1, 2526, 2536/9, 1254/1, 2536/8, 2536/1, 1274, 1256/2, 1254/2, 1275, 1272/2, 1256/1, 1247/1, 1273
36518	TV-torony	0180/6, 0180/5
36519	Transzformátor állomás	0157/14, 0157/15, 0157/6
36523	Darusziget	2015/2, 2014, 2013, 2012, 2011, 2010, 2009, 2008, 2007, 2006/1, 2006/2, 2005, 2004, 2003, 1999/1, 1999/2, 1998, 1997, 1996, 1993, 0306/10, 0306/9, 0306/8, 0306/7, 0306/6, 0306/5, 0306/3, 0305, 0304/7, 0304/8, 0307/1, 0307/2, 1994, 2002, 2001, 2000, 0306/12, 0306/15, 0306/16, 0306/14, 0306/13, 0306/1, 2016/2, 2016/1, 0304/6
36529	Bodnár-hegy	0287/21, 0287/20, 0287/19, 0287/18, 0299/7, 0289/4, 0243, 0288, 0287/17, 0299/8
36531	Kiskert	0194/11, 0187/3, 0185/3, 0185/2, 0184/12, 0184/11, 0184/10, 0184/9, 0184/7, 0184/6, 0184/5, 0184/4, 0184/3, 0184/2, 0184/1, 0181/11, 0185/1, 0181/4, 0181/10, 0183, 0184/17, 0186, 0188, 0196

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

36532	Belterület II.	983/3, 983/2, 983/1, 982, 981, 980, 979, 978, 976, 977, 991, 990, 989, 993, 1064, 966/6, 986, 966/5, 985/2, 1007/2, 1007/23, 1007/29, 1007/16, 1007/24
44481	Nagy-Galambod	0206, 0222
44482	Ságvári E. u.	1221/5, 1221/4, 1220, 1219, 1221/1, 1222, 1223, 1173
44484	TV-torony É	0180/4, 0181/4, 0180/3, 0181/2
44486	TV-torony III.	0181/4, 0151, 0180/10, 0179/5, 0180/7, 0180/8, 0180/9, 0180/2, 0180/6, 0181/7, 0181/8, 0181/12, 0181/13, 0181/14, 0240/70, 0222, 0243
44488	Medvéshegy	0207, 0200/11, 0204, 0208/7
44490	Darusziget II.	3176/1, 3173/1, 3173/2
44492	Pascum-láp	0123/3, 0125/3, 0124, 0330, 0329, 0328, 0327/5, 0327/6, 0318/12, 0318/15, 08, 0331, 07/1, 0325, 0327/4
44493	Szabolcs vezér u. 27.	2851, 2795, 2796, 2797, 2798, 2794/1, 2794/2, 2793/2, 2850, 2800, 2799, 2655
44496	Dögei határ	0185/1, 0184/16, 0187/1, 0186
44497	Római katolikus templom	792, 791, 794, 790
51391	Kis Mező	0153, 0146/3
59256	Hajdú-tag (9.lh.)	018/10, 018/9, 018/6, 018/28, 016/24, 016/23, 016/22, 016/21, 016/20, 016/19, 016/18, 016/17, 016/16, 016/15, 016/14, 016/13, 016/12, 016/11, 016/10, 016/9, 016/8, 016/7, 016/6, 016/5, 016/4, 016/3, 018/1, 018/14, 018/13, 018/12, 018/11, 016/2, 018/24, 018/38, 016/1, 018/7, 018/8, 016/44
58874	Hulladékkezelő központ	077/8
59961	Molnár-tanyától É-ra	0181/4, 0181/2, 0181/11
59962	Szennyvíztisztítótól É-ra	0265/3, 0265/4, 0265/5, 0265/6, 0265/9, 0265/8, 0265/7
59964	Trafóteleptől Ny-ra	3178/2, 3178/4, 3178/5, 3178/6, 3178/7, 3178/8, 02, 3182/1, 3176/1, 3178/12, 3178/9, 03/2, 03/3, 03/1
59966	Sár-Fű-dűlő	0129, 0117/16, 0117/15, 0117/14, 0117/18, 0117/11, 0117/9, 0117/5, 0117/17, 0117/4, 0118
72581	Sziget	0270/3, 0270/2, 0271, 0278/1, 0272, 0279, 0280/1, 0277/2, 0275, 0278/2, 0282/1, 0280/6
89335	Kismező II.	0146/4, 0146/3, 0146/96, 0146/7, 0146/6, 0146/5, 0146/14, 0146/13, 0146/12, 0146/11, 0146/10, 0146/9, 0146/8
90327	Csere sziget	0318/21, 0318/22, 0318/20, 0318/9, 0318/24, 0318/8

90329	Csicsás-csatornától D-re	0318/8, 0318/6, 0318/7
2020_09_457	Gilisztás ¹²	924/2

1.3.4. A helyi építészeti örökség települési értékleltára

Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképeznek védelméről szóló önkormányzati rendelet 3. számú melléklete az alábbi épületeket helyezte helyi védelem alá:

---

¹² Kisvárdai 924/2 hrsz-ú ingatlanon tervezett multifunkcionális sportcsarnok tervezése alkalmával a Várkapitányság és a Rétköz Múzeum előzetes régészeti dokumentációt készített, amely során 2018-ban próbafeltárássra került sor a tervezési területen. A régészeti kutatás késő rézkori és császárkori település részletét hozta felszínre. <https://archeodatabase.hnm.hu/hu/node/78118>

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Bessenyei György Gimnázium és Kollégium	Iskola tér 2. helyrajzi szám: 2683	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképeknek védelméről szóló önkormányzati rendelet	5.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A kisvárdai gimnázium 1911-ben egy azóta már lebontott, más helyen lévő épületben kezdte meg működését. Ahogy az évfolyamok és a tanulók létszáma emelkedett, sürgetővé vált egy gimnázium építése. Az épületet Wälder Gyula műépítész tervezte. Az építési munkálatok 1914-ben megkezdődtek, a munkákat a szatmári Révi és Gál cég végezte, de a világháború közbe szőtt, ősszel leállt a munka, s majd csak 1919-ben folytatódott. 1921. november végén vehették használatba, noha még nem volt teljesen kész, csak 1929. őszén készült el, ekkor a második emeleten kialakították az internátust. A II. világháború látszólag megkímélte az intézetet, mert sem bombát, sem lövedéket nem kapott. Azonban a háború alatt az épületet huzamosan használó és az udvaron állomásozó német katonai szeroszlop, valamint a honvéd táborigénykórház, majd az orosz csapatok komoly károkat okoztak. A város talán legszebb épületét, parkját magáénak mondható intézmény az 1970-es évek végén ismét gazdagodott. A Városi Tanács 695 négyzetméter területet ad a meglévő sportpálya bővítéséhez. 1976-79 között így elkészült a sportudvar és lelátó kerítéssel együtt. 1996-ban új tornacsarnokkal, nagyobb könyvtárral gazdagodik az intézmény, később a labdarúgó pálya is felújításra kerül. A 2005-2006-ig tartó időszakban egy címzett állami támogatás és városi saját erő révén csaknem egy milliárdos fejlesztés indul. A főépület teljes rekonstrukciója mellett egy új kollégiumi szárny és modern konyha is épült. Bővült a tornacsarnok és az étkező is.</p>		<p>Megjegyzés, javaslat</p> <p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. A szecessziós stílusú épület a XIX. század utolsó harmada XX. század eleji kisvárosi polgári építészeti hagyományt őrzi. Az épület tömege eredeti, homlokzati megjelenése, a nyílászárók kiosztási rendje is eredetinek mondható.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Szent László Katolikus Szakközépiskola, Általános Iskola, Kollégium és Óvoda épületegyüttese	Flórián tér 3. helyrajzi szám: 780/1	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképeknek védelméről szóló önkormányzati rendelet	6.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Kisvárdán 1918 szeptemberében kezdte meg működését a Szent Orsolya-rend által működtetett tanítónőképző és elemi iskola, majd a lakosság kérésnek eleget téve, polgári leányiskolát is nyitottak 1927-ben. 1926-ra elkészült az iskolakomplexum első része. Az iskola főépületét Tutkovics József és Tutkovics Ferenc kisvárdai tervezők és építkezési vállalkozók építették. 1929-ben szintén Tutkovicsék építették az iskola udvarán a rendházat. 1933-ra az internátus is megépült. A második emelet felhúzása, az épület oldalirányú bővítése és a tornaterem megépítése a 2. világháború idején, 1943-44-ben történt. Ennek a bővítésnek a tervezője Pázmándy István műegyetemi tanár. Az egyházi iskolát 1948-ban államosították, azt ezt követő évtizedekben többféle néven működött, különféle képzések folytak benne. 1992. június 28-án ünnepélyes keretek között sor került az iskola egyházi kezelésbe történő átvételére. Jelenleg Szent László Katolikus Szakközépiskola néven várja a tanulókat.</p> <p>A kíváncsi szemek elől a Szent László Katolikus Szakközépiskola utcafronti főépülete mögött elbújva áll az intézmény egyik épülettömbje. A Szent Orsolya-rend kápolnájává átalakított épületet 1917. május 31-én szentelték fel. A Szent József kápolnát akkoriban nagy, fákkal teli park vette körül, melyet kiirtottak 1926-ban, amikor a tanulmányi főépületet építeni kezdték. 1992-ben ezt is visszakapta a Szent Orsolya-rend, de használatát átengedte a kisvárdai római katolikus egyháznak, s az iskola-komplexum része lett. Jelenleg a Szent László iskola kápolnájaként, könyvtárként és tanteremként egyaránt funkcionál.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület tömege eredeti, homlokzati megjelenése, a nyílászárók kiosztási rendje is eredetinek mondható.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Református templom	Flórián tér helyrajzi szám: 798	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképzési védelméről szóló önkormányzati rendelet	7.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Kisvárdán a reformáció viszonylag korán, az 1530-40-es években megjelent, de igazán erőre csak az 1600-as évektől kapott. A felekezet sokáig csak fatemplommal rendelkezett, 1802-ben kezdték építeni a szilárd falazatú templomot, részint téglából, részint a vár elbontott alapjainak köveiből. A templomot 1803. december 7-én szentelték fel. 1833. április 2-án tették le a kőből készült templomtorony alapkövét. A torony sisakja a végleges formát 1871-ben kapta, amikor Tutkovics János ácsmesterrel átalakították. Így a templom keleti homlokzata előtt áll 28 méter magas órapárkányos, két oldalán melléktornyos épületrész. A templomot 1868-ban és 1884-ben felújították, azonban a hívek számának növekedésével az épület kicsinek bizonyult ezért a templomot ismételtelen kiszélesítették. A munkálatok költségeire felekezet nélkül adakoztak a kisvárdaiak és a helyi egyletek. 1897 márciusára Katona György elkészült a tervvel, s megkezdődött a munka, melynek során északon és délen mintegy másfél méterrel kiejebb tolták a falakat. Így 15X16méteres belső teret kaptak. Az így kibővített térben a régi karzatot lebontották és U alakú karzatot emeltek. A szószéket Tóth József kisvárdai asztalos készítette. A kőműves munkát Szánthó Bertalan, az ácsmunkát Gerkó Sámuel, a bádigos munkát Schwarcz Mór végezte. A felszentelést 1897. december 5-én tartották.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>	
Kép			
			

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Római Katolikus plébánia és lakóépület	Flórián tér 12. helyrajzi szám: 808/1	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképek védelméről szóló önkormányzati rendelet	8.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Az átalakított, klasszicista, földszintes, négy dóroszlopos, háromszögű oromzattal, fedett porticusszal rendelkező épület eldugva áll a református templom közelében. Történetét a következőkben foglalhatjuk össze. A papi báró Horváth család iratai szerint 1772-ben kezdték el építeni azt a kúriát, melyben később Szögyény család lakott. E család tagjaként született az épületben Szögyény Zsigmond(1775-1826), Szögyény Imre szabolcsi alispán és Krucsay Mária fia, udvari tanácsos, királyi személynök, Pest-Pilis-Solt törvényesen egyesült vármegyék főispáni helytartója, a Szent István-rend vitéze, magyar kir. alkancellár, a Szent István-rend középkeresztjének kitüntetettje, belső titkos tanácsos. Az 1860-a években közbirtokossági iskola nyílt meg benne. 1920-ban a közbirtokosság átengedte római katolikus plébánia céljára. 1936-ban így írták le a házat: „...téglából és vályogból épült s cseréppel van fedve. Az épület áll egy előszobából és 6 szobából (ebédlő, iroda, plébános szobája, adminisztrátor szobája, káplán szoba, házvezetőnő szobája). Van konyha, éléskamra, padlás, pince.” Plébániaként működött az új plébánia felszenteléséig (2001). Azóta az egyház közösségi házaként működik. Mái nem műemlék, noha egyik legrégebbi épülete Kisvárdának. 2016 őszén megkezdődött a felújítása és 2107-ben át is adják a tetőzetében teljesen kicserélt, falaiban részben átalakított épületet. Egy emléktábla tájékoztathatna az épületen híres szülöttjéről.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület tömege eredeti, homlokzati megjelenése, a nyílászárók kiosztási rendje is eredetinek mondható.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Üzlet (földszint+emelet)	Szent László u. 8. helyrajzi szám: 2543	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképeznek védelméről szóló önkormányzati rendelet	9.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Szent László utca 8. sz. alatti nyeregtetős épület tulajdonosa 1936-ban az izraelita Kálmánczi Péter, 1944-ben részben a Kálmánczi család lakta (Ernő kereskedő, Ernőné, és két gyerekük: Éva és Ágnes) de itt talált otthonra rokonuk, öz. Nagy Vilmosné nyugdíjas, továbbá Feldman Simon, Fischer Benő szabó és felesége (Klein Margit), és öz. Klein Péterné. Az alsó szinten Politzer József fodrász és Weinstock József női szabó üzlete volt.</p> <p>Az épület főutcai homlokzata több átalakításon esett át. Az 1970-es években divat és kötöttárubolt működött az alsó szinten. Az elmúlt években kapta vissza a 20. század eleji polgári lakásokra jellemző külalakját. Szép a kovácsoltvas erkélye is, a szecessziós jellegű, fából készült kapu helyreállítandó.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségese építészeti értékekkel rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p> <p>Az épület a XIX. század utolsó harmada XX. század eleji kisvárosi polgári építészeti hagyományt őrzik</p>	
Kép			

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Földszinti üzlet, emelet funkció nélkül	Szent László u. 16. helyrajzi szám: 2539/1	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképek védelméről szóló önkormányzati rendelet	10.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Szent László u. 16. sz. alatt álló épület a 19.-20. sz. fordulójára épült. Az alsó szintet zsidó üzletek foglalták el. Itt várta a vevőket pl.: Katz Regina divatruka üzlete és Reizman Rozália boltja. Az 1930-as években királyi kincstári is működött benne, a Magyar Királyi Adóhivatal volt a tulajdonosa. A szocializmus hajnalán földműveszövetkezet is volt a földszinten. A hatvanas évek körül a földszinten festék és háztartási bolt, rövidáru, bőrdíszműves kapott helyet, majd ezt felváltotta a cipőbolt.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület a XIX. század utolsó harmada XX. század eleji kisvárosi polgári építészeti hagyományt őrzik.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Földszinti üzlet, emeleti kiállító terem	Szent László u. 18. helyrajzi szám: 2537	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképeznek védelméről szóló önkormányzati rendelet	11.
Leírás	Megjegyzés, javaslat		
<p>A Szent László u. 18. sz. alatti ingatlan a 20. sz. letelején épülhetett, az 1900-as évek elején dr. Földes Mór ügyvéd lakása, az 1930-as évektől Rosenfeld Zoltán ócskavas-kereskedő a tulajdonosa, majd 1944-ben vele együtt Schulhoff Regina, talán a neje), illetve részben Czigler Ignác. A földszinten Kepecs Vilmosné szabó ruháüzlete működött, és Kovács Frigyes textilkereskedő is itt rendezte be boltját. Az ilyen nagy házak esetében is jellemző, és ennél is igaz, hogy nem egy család, nem egy háztartás használta, lakta.</p> <p>Az épületen különösen védendő a nyílások keretezése, a homlokzati párkány díszítése, kovácsoltvas erkély, kapuzat. A hetvenes évektől már vas-műszaki bolt működött a földszinten, a másik felében ruházati üzlet.</p>	<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület a XIX. század utolsó harmada XX. század eleji kisvárosi polgári építészeti hagyományt őrzik.</p>		
Kép			

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Földszinti üzlet, funkció nélkül	Szent László u. 20. helyrajzi szám: 2536/8	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképek védelméről szóló önkormányzati rendelet	12.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Kisvárdai polgárosodásának egy építészeti emléke a Szent László u. 20. alatt található emeletes épület. A 19. -20. sz. fordulóján és azt követően az alsó szinten Rosenblüth Simon cége, továbbá a Termény és Szeszraktár Rt, valamint a megyén túl is ismert Windt és Fisch terménykereskedő cég működött. Az emeletek lakóhelyként szolgáltak. A szocializmus idején jármű-műszaki és híradástechnika bolt volt, illetve óra-és ékszerbolt. Ma is ilyen profilú vállalkozások találhatók benne.</p> <p>Különösen értékesek az épület homlokzati díszítmények, a párkányok, a nyílászárók körül lévő díszek, a kovácsoltvas erkély.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület a XIX. század utolsó harmada XX. század eleji kisvárosi polgári építészeti hagyományt őrzi.</p>	
Kép			

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Zeneiskola (Schönwald Miklós féle hitelbank)	Szent László u. 42. helyrajzi szám: 2485	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképzési védelméről szóló önkormányzati rendelet	13.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Kisvárdai egyik impozáns épületében, a Szent László u. 42.sz. alatt működik a Weiner Leó Alapfokú Zene-és Művészeti Iskola. Az építmény történetéről 1896-ból van az első adatunk, amikor augusztus május 7-én Nagy (Grósz) Benő és neje, Széll Etelka vétel jogcímén megszerezték. Grósz a Tiszatársulat mérnöke volt, majd 1893-ban telepedett le Kisvárdán, de ekkor még csak szobát bérelt a Nagyvendéglőben. Nagy Benő kisvárdai építésmérnök volt, nevéhez fűződik pl. a most felújított egykori polgári iskola, melyben jelenleg a református iskola működik, a Várdai István úton állt óvoda, mely átalakítva kistérségi célokat szolgál. A második világháború után pártházként funkcionál, majd 1996-ban költözik ide a Zeneiskola.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület a XIX. század utolsó harmada XX. század eleji kisvárdai polgári építészeti hagyományt őrzi.</p>	

Kép

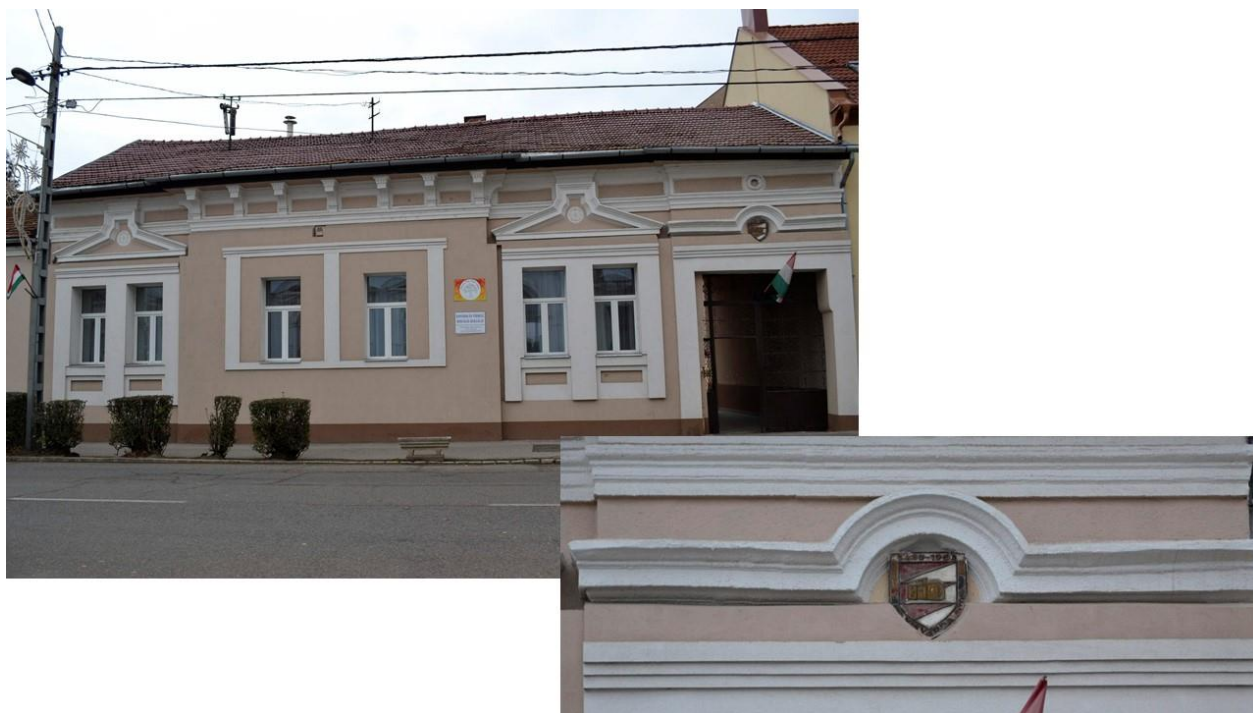

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Városi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat	Szent László u. 54. helyrajzi szám: 2480/2	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképeinek védelméről szóló önkormányzati rendelet	14.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Szent László u. 54. számon lévő épület már a második világháború előtt községháza volt. Az épület az 1936-os térképen már a község van tulajdonosaként feltüntetve, tehát ekkor már biztosan itt működött a korabeli önkormányzat. Az udvar hátsó részén börtön volt. 1950-től, a tanácsrendszer kialakításától tanácsháza volt, tehát funkciót nem változtatott, csak nevet cserélt. A címer 1968-ban került a bejárat fölé, emlékeztetve Várdai István érsek 1468-as, Kisvárdának adott adománylevelére, illetve annak 500. évfordulójára. Tanácsházaként hasznosították, míg meg nem épült a mai polgármesteri hivatal épülete, melyet 1983-ban adtak át. Az épület lakótelep felé futó részeit elbontották. Napjainkban a Városi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat működik benne. Különösen védendő a nyílások keretezése, a homlokzati párkány díszítése, kovácsoltvas kapuzat.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, magas építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület a XIX. század utolsó harmada XX. század eleji kisvárosi polgári építészeti hagyományt őrzi.</p>	

Kép

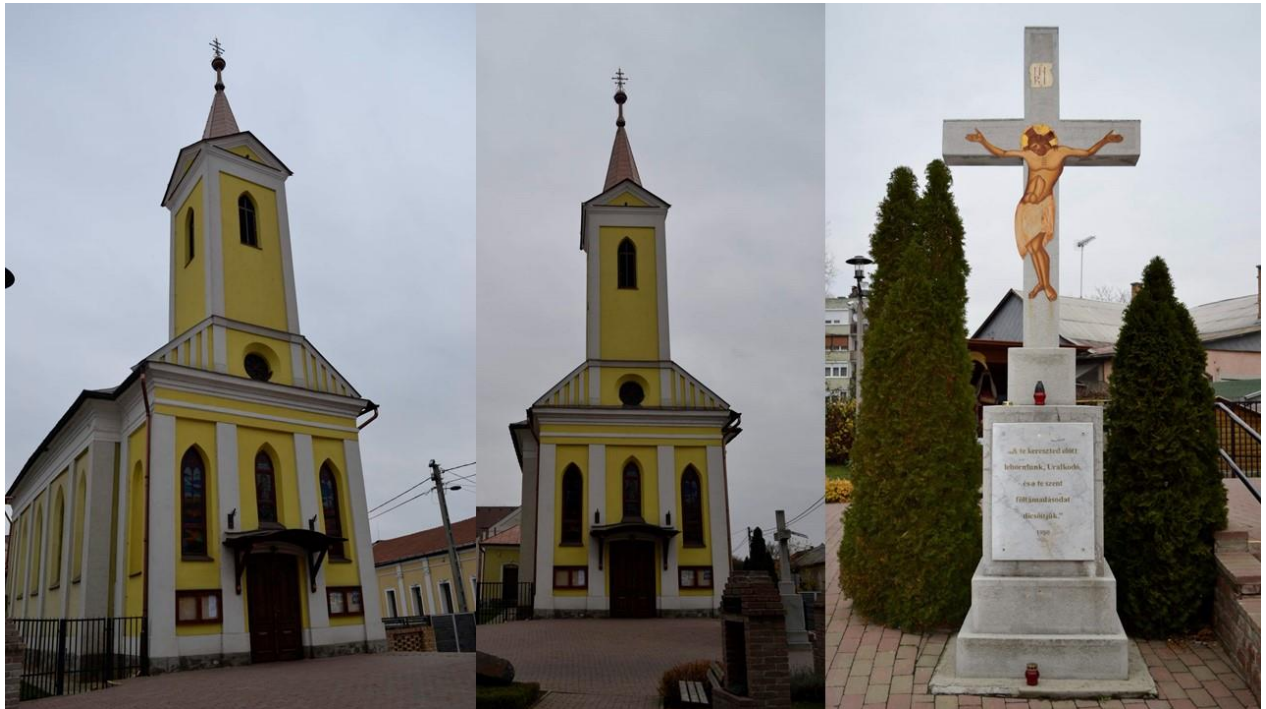

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Görög katolikus templom	Szent György tér helyrajzi szám: 2417/1	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképeznek védelméről szóló önkormányzati rendelet	15.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>1888-ban Orosz Pál, az akkori ajaki görög katolikus parochus kezdeményez gyűjtést a kisvárdai templom építésére. Az ünnepélyes alapkövetételére 1893-ban került sor. Tutkovics György dolgozta ki az építmény tervét. A kőművesmunkát Dvorák Pál nyíregyházi mester vállalta. A felszentelésre 1897. június 20-án került sor. 1936-ban megállapították, hogy a templomhajó falai mozgásban vannak, a torony és a hajó falzatának csatlakozásánál repedések mutatkoztak, így szükségessé vált a torony lebontása és újból való felépítése. A munkát még ebben az évben megkezdték Tutkovics Ferenc építész vezetésével. 1937 végétől egy új, megnagyobbodott, megszépült templomba járhattak a hívők.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, kvalitásos építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Idősek Otthona és Klubja	Szent László u. 65. helyrajzi szám: 1321/1	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképek védelméről szóló önkormányzati rendelet	16.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Szent László u. 65. számon lévő épület eredeti tulajdonosáról, funkciójáról nem tudunk, vélhetően lakóház volt. Egy 1944-es adat szerint dr. Lövény (eredetileg Zuckermann) Andor háza volt. A második világháború után ezt az utcanyitást miatt kisajátított, igen elhanyagolt állapotban lévő ingatlant könyvtár céljára vették igénybe, s ezért 1969-re az épületbelső felújították, így 1969. február 2-án megnyílt benne a közgyűjtemény. Ekkor 220 négyzetméter volt az épület alapterülete, 1979-ben ezt megtoldották, de az 1980-as belvív miatt ez az új rész megsüllyedt és 1987-re teljesen lebontották. 1990-ben a könyvtár a mai helyére költözött innen, s közgyűjteményszerepét átvette mai funkciója: idősek otthona és klubja.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Bagolyvár	Szent László u. 57. helyrajzi szám: 1315	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképeznek védelméről szóló önkormányzati rendelet	17.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Szent László 57. számon lévő épület Kálmán Sándor tulajdonában volt a két világháború között, vélhetően ő is építtette valamikor az 1920-as években. Sem a tervezője, sem a kivitelező nem ismert. Az épületet a szocializmus idején államosították, majd az ötvenes évek elejétől bérlakásokat alakítottak ki benne, és ekként szolgálta nagyobbik része az utóbbi időkig. Az utca felé néző földszintes részen takarékszövetkezet is működött, ennek helyét 1999-ben a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium területi irodája foglalta el. 2000-ben külsőleg felújították.</p> <p>2014 decemberében Kisvárdai Város Önkormányzata az egész épületet eladta a Nemzeti Vagyongazdálkodásnak, a lakókat elköltöztették, 2016 nyarán megkezdődött a helyreállítás, a felújítás, átalakítás. Különösen védendőek a kovácsoltvas rácsok, a homlokzati párkány díszítése, kovácsoltvas előtető, kapuzat, az épület kovácsoltvas kerítése. Egyedi a görög mitológiai jelenetet ábrázoló dombormű.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület a XIX. század utolsó harmada XX. század eleji kisvárdai polgári építészeti hagyományt őrzi.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Általános Iskola	Szent László u. 35. helyrajzi szám: 1296	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképinek védelméről szóló önkormányzati rendelet	18.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Kisvárdán 1874-ban községi elemi iskola létesült, melyet 1875-ben átvett az állam, s vállalta, hogy az iskola részére megfelelő telket szerez, s arra új épületet emel. Somogyi Rezső patikus, földbirtokos, iskolaszéki elnök választotta ki a Farkas Tivadar-féle telket. Erre 6 teremből, 2 tanító és 3 kisebb helyiségből álló iskolát emeltek, melynek felavatása 1877. október 15-én történt. A századforduló tájára már ez az épület sem volt elegendő, és Kovács Lajos ügyvéd, aki 1902-ben került a gondnokság élére, szorgalmazni kezdi bővítést. A VKM engedett a kérésnek, és még le sem érkezett a jóváhagyott új épület terve, már megkezdtek a munkálatokat, azaz az utcafrontra néző rész építését. 1914-ben már készen voltak a tervek 3 tanterem, 1 tanítói szoba, illetve a 3 szobát, konyhát, kamrát, fürdőszobát, előszobát tartalmazó igazgatói lakás építésére, amikor kitört a világháború, s ez mintegy 15 évvel vetette vissza az iskola további bővítésének az ügyét. 1945 után az iskola a II. sz. Általános Iskola nevet kapta, 1995. október 5-én volt a névadó ünnepség, amikor Somogyi Rezső nevét vette fel az intézmény.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület a XIX. század utolsó harmada XX. század eleji kisvárosi polgári építészeti hagyományt őrzi.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Alapítványi Iskola (volt Gazdasági és Kereskedelmi Hitelbank)	Szent László u. 29. helyrajzi szám: 1275	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképzési védelméről szóló önkormányzati rendelet	19.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Gazdasági és Kereskedelmi Hitelintézet Rt. 1903-ban kezdte meg működését a Szent László u. 32. sz. alatt a Somogyi-féle házban, amit hamarosan kinőtt a hitelintézet. 1909-ben döntöttek az új épület felépítéséről a Szent László utca 29. szám alatti telken. Művészi munkát produkáltak az épület tervezői: Papp Gyula és Szabolcs Ferenc budapesti építőművészek.</p> <p>A lábazatpillérek és oszlopok, valamint az attica díszek (az épület főpárkánya felett lévő, díszítőelemként szolgáló felfalazás/) hazai kőből készültek, a homlokzat valódi velencei mozaik-intarsiákkal épített, a szoba burkolatok linóleummal vannak fedve, végül az egész épület központi fűtéssel és villanyvilágítással van ellátva.</p> <p>A tető eredeti kovácsoltvas díszítőelemeit, valamint az épületszobrászati elemeket vissza, illetve helyre kellene állítani, kibontani a befalazott, márványból készült korinthoszi oszlopfőket.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, magas minőségű építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p> <p>Az utcáfronton álló magasságszintű épület a XIX. század végi XX. század eleji kisvárosi polgári építészet jellegzetes képviselője.</p> <p>Épület- és tetőtömege, nyílászárók rendszere eredeti. Az épületbelső nagymértékben átalakított.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Posta	Somogyi Rezső u. 4. helyrajzi szám: 1281	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképeznek védelméről szóló önkormányzati rendelet	20.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A posta- és távíróhivatal 1914-ben költözött a ma is használt épületbe.</p> <p>Az utcafronton álló egyemeletes épület a XX. század eleji kisvárosi polgári építészeti hagyományt őrzi. Az utcai homlokzat 3+5+3 tengelyű, tagolt ereszpárkánnyal. A timpanonos kialakítású utcai főbejárat fölött erkély húzódik, ami három kosárvíves áttöréssel kapcsolódik az utcai homlokzathoz. Az épület különös díszei a kovácsoltvas erkélykorlátok.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségese építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p> <p>Felújított, jó minszaki állapotban van.</p> <p>Az épület- és tetőtömege eredeti, homlokzati kialakítása, nyílászárók kiosztási rendszere is eredetinek mondható, a nyílászárókat viszont műanyagra cserélték a legutóbbi felújítás alkalmával.</p>	

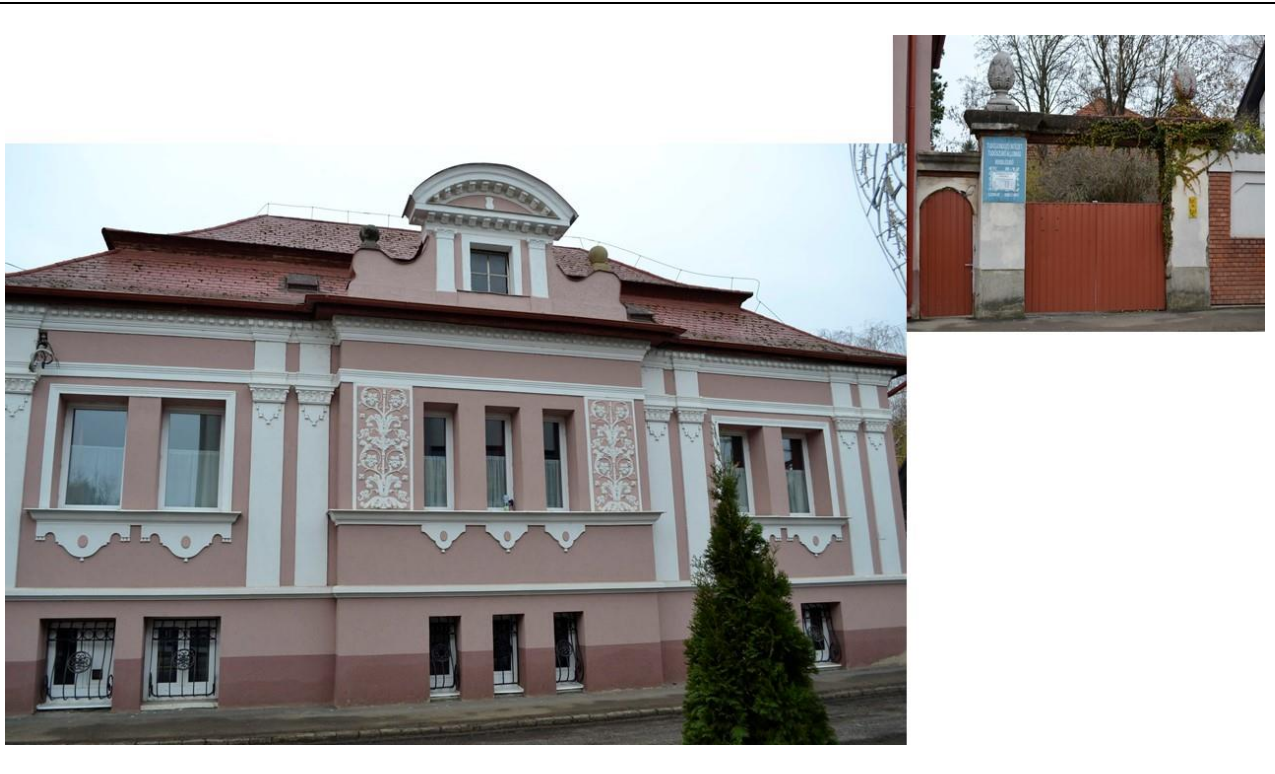
Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Tüdőgondozó	Somogyi Rezső u. 6. helyrajzi szám: 1284/1	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképe- nek védelméről szóló önkormányzati rendelet	21.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Somogyi Rezső u. 6. sz. alatti épület eredetileg dr. Szotyori Nagy Sándor családi háza volt. Háromszéki dr. Szotyori Nagy Sándor (1888-1968) 1926-ban került Kisvárdára, s mint királyi közjegyző május 29-én kezdte meg hivatalát.</p> <p>1927-ben építette meg lakását, mely egyben „hivatali” helyiségül is szolgált. Az épületet az 1892-ben Kisvárdán született Kozma Gyula építész tervezte és kivitelezte. A házat a szocializmus idején államosították, működött benne iskola, majd 1957-től a tüdőszűrőt helyezték el benne. 2015-ben külsőleg felújították, hőszigetelték, megőrizve a tetőrizalitot, a homlokzati nyílászárók formáját, a stukkó díszítőelemeket. Az épülethez tartozó kapuzat is felújításra szorul.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, magas minőségű építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p> <p>Utcafronton álló, U-alaprajzú, szabadon álló, földszintes épület.</p> <p>Épület- és tetőtömege, homlokzati rendszere eredeti.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Evangélikus templom	Aradi Vértanúk tere 11. helyrajzi szám: 2384	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképe- nek védelméről szóló önkormányzati rendelet	22.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Kisvárdán a 20. század elejére már minden nagyobb felekezet rendelkezett templommal, csak a lutheránus nem. A tervet a nyíregyházi Adorján János készítette. A templom alapkövét 1931. július 19-én tették le, az épületet október 18-án avatták fel.</p> <p>Finom, szerénységében is hatásos épület. Létrehozása igen nagy érdeme Werner Gyula egyházközségi elnök és Csákö Gyula lelkész lankadatlan munkájának. Az épület felújítása során legfőbb szempont lenne, hogy minden homlokzatképző vakolattagozatot, így a párkányt kísérő neoromán stílusú vakolatdíszet, valamint a széleken alkalmazott sávos oszlopszerű vakolatdíszet, és az egyéb fellelhető díszítéseket vissza kellene állítani.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p> <p>Szabadon álló, téglalapalakú, oromfalas, nyeregtetős egyszerű épület, kiugró bejárattal.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Városi Bíróság	Aradi Vértanúk tere 10. helyrajzi szám: 2380	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképzési védelméről szóló önkormányzati rendelet	23.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A harmincas években az egyik legnagyobb építkezés Kisvárdán a járásbíróház épülete volt, amely 1938-ra fejeződött be.</p> <p>Szabadon álló, T-alaprajzú, kétemeletes épület. Utcai főhomlokzata 5+3+4 tengelyes, ahol aszimmetrikus elhelyezésű az alig kiugró, íves árkádokkal kialakított főbejárata.</p> <p>Az épület legfőbb dísz a főbejárat fölött elhelyezett műkőből faragott országcímér.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p> <p>Épület- és tetőtömege, nyílászárók rendszere eredeti.</p>	
Kép			

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Pénzügyőr laktanya	Zrínyi tér helyrajzi szám: 2381	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképeznek védelméről szóló önkormányzati rendelet	24.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A „financlaktanyát” neves építész, Dümmerling Ödön tervezte, s ma is egyik jelentős középülete Kisvárdának. A régi sertésvásártéren a földmunkálatokat 1929. június 10-én kezdték meg.</p> <p>Az építmény különös dísz a kovácsoltvas elemeket is tartalmazó keleti főbejárat, és fölötté lévő, eredeti állapotában megőrzött magyar címer.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségos építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p> <p>Szabadon álló, kettős U-alaprajzú, egyemeletes nyeregtetős épület. Az utcai főhomlokzata 4+3+4 tengelyű, a közepén a főbejáratnál kiugró középrizalittal.</p> <p>Az épület- és tetőtömege, a nyílászárók kiosztási rendszere eredeti. A nyílászárókat hőszigeteltre cserélték.</p>	

Kép

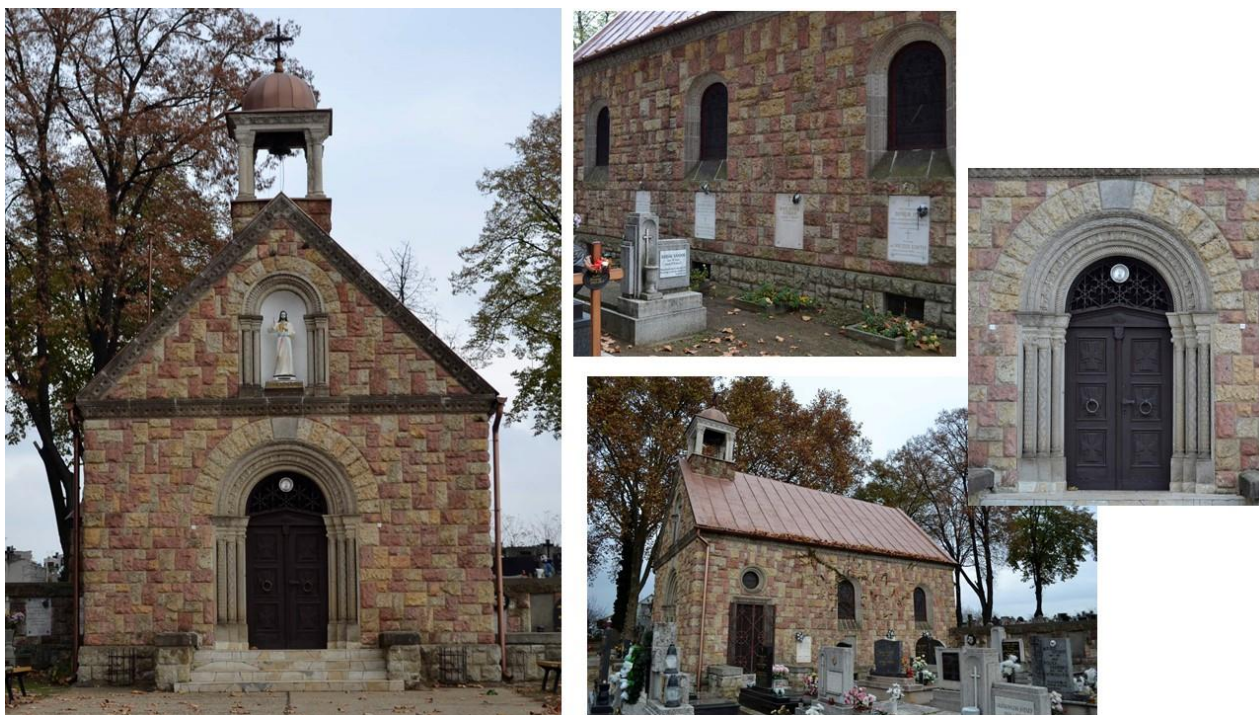

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Temetői kápolna (Diener-kápolna)	Gyár u. helyrajzi szám: 2906	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképzési védelméről szóló önkormányzati rendelet	25.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Diner István bankigazgató és gyárigazgató és neje, Havas Erzsébet legidősebb leánya, Diner Lili Amália 1910. október 20-án született Kisvárdán, ám fiatalon, 1926. április 17-én, alig három napig tartó betegség után, tüdőgyulladásban hirtelen elhunyt. Az ő emlékére a szülei egy alapítványt hoztak létre. Ennek révén egy román stílusú kápolnát és egy családi sírboltot építettek, melynek fenntartását különböző, aranypengőben meghatározott összegekkel biztosították. Az építkezést Tutkovics József és Tutkovics Ferenc végezték. A bejárat kőfaragást a kisvárdai Forgács József készítette. A kápolnát 1931. október 29-én szentelte fel Petheő József kanonok, esperes-plébános. A kápolnának Diner Ferenc ajándékozott oltárképet, továbbá Diner Pál és neje Mezei Edit örökmécsesét. Az Árpád-házi szenteket ábrázoló ólomüveges ablakok készítőjét sajnos nem ismerjük.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Kisvárdai Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Intézete	Mártírok u. 22. helyrajzi szám: 2577	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképeinek védelméről szóló önkormányzati rendelet	26.
Leírás	Megjegyzés, javaslat		
A szóban forgó épület eredetileg családi ház volt, Kundler József és családja lakta. Kundler 1890-ben született, terménykereskedőként tett szert vagyonra és tekintélyre, a Gazdasági és Kereskedelmi Hitelintézetnek is az élére került. A második világháború után az épület később zeneiskola lett, majd amikor az iskola 1996-ban a mai helyére költözött, az ÁNTSZ kapott benne helyet. Az épület díszes az íves homlokzat, a homlokzati téglaburkolat és díszítései, a homlokzati nyílászárók formája.	A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az utcáfronton álló földszintes épület tömege és tetőmegjelenése eredeti. Felújított, jó műszaki állapotban van, nyílászáróit hőszigetelt műanyagra cserélték.		

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Református Általános (volt polgári) Iskola	Flórián tér 4. helyrajzi szám: 707/1	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképzési védelméről szóló önkormányzati rendelet	27.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Az 1899-ben megnyílt polgári iskola ideiglenes helyiségben működött, s ahogy a gyarapodó évfolyamok miatt növekedett a tanulói létszám is, elodázhatalanná vált egy modern iskolaépület megépítése. 1903. március 16-án letették az első követ a Flórián tér 4. sz. alatt álló a polgári fiúiskola emeletes épületéhez, melynek munkálatait Grósz Benő, helybeli mérnök vállalta el. 1903. augusztus 14-től megkezdődött az átköltözés az új otthonba. Az 1945-ös fordulat után általános iskolaként működött, majd a rendszerváltás után a felszabadult ingatlant a református egyház vásárolta meg a saját iskolája céljára. 2014-ben újították fel.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Szabadonálló, téglalapalakú, egyemeletes épület, főhomlokzatán két sarokrizalittal. Manzárdtetője bádorgfedésű. Épülettömege, tetőmegjelenése, nyílászárók kiosztási rendszere eredeti, azonban a nyílászárókat hőszigeteltre cserélték.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Izraelita imaház	Csillag u. 5. helyrajzi szám: 2550	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképek védelméről szóló önkormányzati rendelet	28.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A zsidóság szakrális jellegű építményei egy utcára koncentráltak. Ezt az utcát a 19. sz. derekán még Serház utcának hívták, a század végén kezdték Csillag utcának nevezni.</p> <p>A régi imaházat lebontották és a századforduló táján épült meg a zsinagóga nyugati oldalánál az 5. sz. alatt az ún. téli imaterem. Ezt télen be tudták fűteni, ellentétben a nagy légtérű zsinagógával. Itt kapott helyet a héder és a jesiva könyvtárája is. Az 1970-es évekre a zsidóság száma nagyon lecsökkent, a zsinagógát is eladták, az imaterem használatban maradt, de a nyolcvanas évekre elhagyottá vált és állaga leromlott, ide helyezték át a zsinagógából a tóraszekrényt, a padokat, az almamort.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Felújításra szorul.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Szent László kápolna	Szent László hegy helyrajzi szám: 3534/2	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképzési védelméről szóló önkormányzati rendelet	29.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A kisvárdaiak a kápolnát Szent László kápolnának, Szűz Mária kiskápolnának, Szőlőhegyi kápolnának nevezik. 1905-ben a kisvárdai szőlők legmagasabb pontján, az akkori tulajdonos Zakár Antal felajánlotta egy területet, hogy a lovagkirály Szent László emlékére kápolnát emeljenek. A tervek akkor nem valósultak meg, de 20 évvel később 1923-ban Szűz Mária tiszteletére megépült a kápolna benne egy Szűz Mária szoborral. A kápolnát Mácza Endre, hentesáru gyáros, a kisvárdai Önkéntes Tűzoltó Egyesület akkori parancsnoka építtette, a háborúból való szerencsés megszabadulásának emlékére. A kis kápolna Tutkovits József építész műizlését dicséri.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Felújított, jó műszaki állapotban van.</p>	
Kép			

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Vasútállomás	Baross Gábor u. helyrajzi szám: 3176/9	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképzési védelméről szóló önkormányzati rendelet	30.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Kisvárdára 1872-ben ért el a vasút, majd 1873-ban Csapontól át Ungvárra hosszabbították meg a síneket. 1906. július 30-án hirdettek pályázatot felvételi épület építésére, a következő év júliusában egy újság cikkben említik, hogy folyik a vasútállomás építése, a régi épületből csak a raktár maradt meg ekkor. Ekkoriban tulajdonképpen egységes típustervek alapján építették a különböző nagyságú felvételi épületeket. 1914-ben új rakodó, raktár, szolgálati iroda és lakóépület is épült. Az állomás átépítése 1970- ben Takács András tervei szerint történt. A nagyállomást 1997-ben, a 125 éves évfordulóra felújították.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Épület- és tetőtömege, nyílászárók kiosztási rendszere eredeti.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Országzászló – Városi Könyvtár előtti szobor	Flórián tér	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképeknek védelméről szóló önkormányzati rendelet	31.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>1940-ben Forgách József kisvárdai kőfaragó mester elkészítette a Martinelli Jenő szobrászművész által tervezett emlékművet. Az alkotás talapzatába a kőfaragó mester országcímert és kettős keresztet vésett, tetejébe turulmadarat állított, melyet 1940. október 13-án nagyszabású ünnepség keretében szenteltek fel. 1945 után az emlékművet lecserélték, a talapzat maradt, azonban levésték róla a kettős keresztet és az országcímert, a turulmadár helyébe pedig búzakalászos, kalapácsos, csillagos címert tettek. Az emlékmű helyére 1996-ban visszaállították az eredeti 1940-ban készült országzászló talapzatot, melynek tetejére Sebestyén Sándor által készített bronz turulmadarat állítottak.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>	
Kép			
			

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Szent László lovasszobra	Szent László u.	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképzési védelméről szóló önkormányzati rendelet	32.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A kisvárdai hagyomány a templom alapítását Szent Lászlóhoz köti és 1085-re teszi. A lovas szobor az uralkodónak állít emléket, s Kisvárdai főterén áll, a Szent László elnevezett utca elején. A 2000. június 24-én, dr. Torgyán József miniszter által felavatott műalkotás az andezit szikla talapzattal együtt 7 méter magas, maga a lovas szobor ötnegyed-es életnagyságú, 3 méter magas, anyaga bronz.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Szent László emlékmű a Szent László Katolikus Szakközépiskola, Általános Iskola, Kollégium és Óvoda épületegyüttes udvarán	Flórián tér 3. helyrajzi szám: 780/1	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképeznek védelméről szóló önkormányzati rendelet	33.
Leírás	Megjegyzés, javaslat		
Az alkotás a Szent László Katolikus Szakközépiskola, Általános Iskola, Kollégium és Óvoda épület-együttes Flórián tér 3. sz. alatti udvarán található, fákkal körül övezve. Az emlékmű három mészkőoszlopot (150, 90, 60 cm) foglal magába. A legmagasabb oszlopon helyezkedik el Szent László király bronzból készült, égből néző, ötnegyedes mellszobra. A legkisebb oszlopon egy fél szoborfej látható, a Szent László-herma töredéke, az alábbi latin felirattal: „Ladislaum cum justitia tum pietas ingenita vicisset.” Az idézet Antonio Bonfini, olasz történetírótól való. A szobrot 2003. augusztus 31-én avatták és szentelték fel. Készítője Győrfi Sándor szobrászművész.	A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, kvalitásos építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.		

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
II. Rákóczi Ferenc mellszobra a Középiskola kertjében	Mártírok u. 8. helyrajzi szám: 2533/1	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképek védelméről szóló önkormányzati rendelet	34.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Kisvárdán a szabadságharc folyamán többször is járt II. Rákóczi Ferenc, itt tartotta utolsó hadiszemléjét is. A mellszobra a róla elnevezett szakközép-és szakiskola előkertjében, a Mártírok útja 8. sz. alatt található meg, díszburkolattal körülvéve. A szobor talapzatán egy II. Rákóczi Ferentől származó idézet olvasható: „Mi édes hazánknak...életünket, javainkat, s utolsó csepp vérünket is önként felszenteljük.” Az ötgyeddes életnagyságú, pirobronzból készült alkotást 1985. december 6-án avatták fel, a fejedelem halálának 250. évfordulójának évében. A mellszobrot Búza Barna szobrászművész készítette.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>	
Kép			
			

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

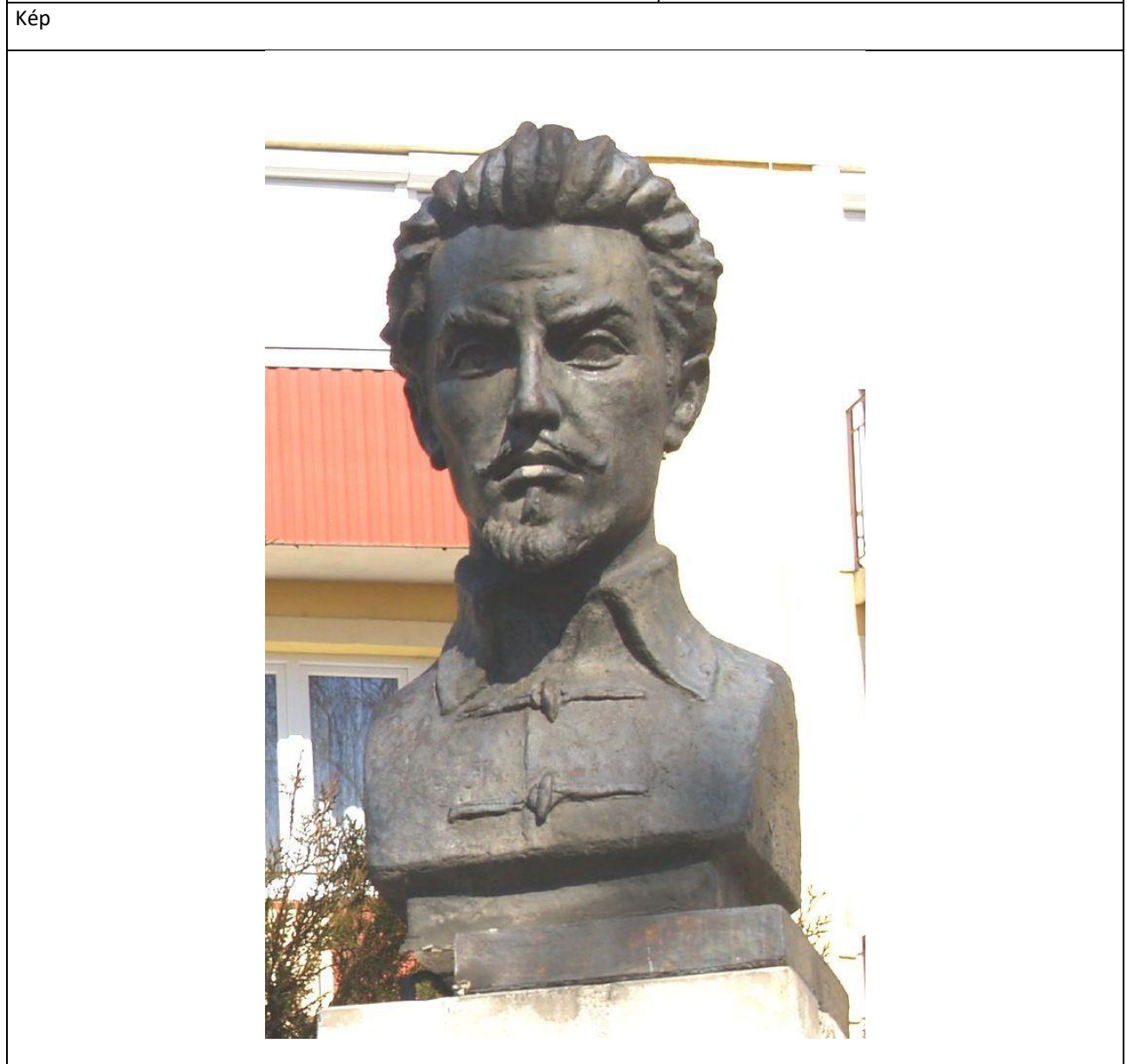
Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
II. Rákóczi Ferenc emléktábla a kisvárdai vár keleti falán	Vár u. helyrajzi szám: 963/3	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképzési védelméről szóló önkormányzati rendelet	35.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
II. Rákóczi Ferenc domborműves emléktábláját a Kisvárdai Városszépítő Egyesület állíttatta 2003.július19-én a kisvárdai vár keleti falán. A táblán a következő Radó Antal idézetet olvashatjuk: „Hol hazában megjelentél, ezernyi nép hogy’ vett körül. Egy szóddal sereget hogy’ teremté!” A domborműves emléktábla alkotója Győrfi Sándor szobrászművész. Anyaga bronz, mészke, gránit.		A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Petőfi Sándor mellszobra a Tompos úti lakótelep végénél lévő közparkban	Mester u. helyrajzi szám:	Kisvárdai Város Önkormányzat Képviselőtestülete 14/2018. (IX. 26.) Kisvárdai településképzési védelméről szóló önkormányzati rendelet	36.
Leírás	Megjegyzés, javaslat		
Petőfi Sándor ötnegyed méter magas mellszobra a Tompos úti lakótelep déli határán lévő Mester úti közparkban áll. A pirobronzból készült mellszobor műkő, kő és mészkő vegyes alapon áll. Egy kis földhalmon helyezték el a talapzatot, melyet lépcsőn lehet megközelíteni. A szobor alkotója Búza Barna, az avatás 1985. március 15-én történt. Avatta Lippay Gergely, a Megyei Úttörőszövetség titkára és Oláh Mihály, az MSZMP kisvárdai titkára.	A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.		

Kisvárdai közigazgatási határában lévő helytörténeti, és településkarakter megőrzése szempontjából jelentős építészeti értékek

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Háda Áruház	Csillag u. 3. helyrajzi szám: 2549		37.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Csillag u. 3. szám alatti épület a XIX. sz. végén épülhetett. Az alsó szintjén üzletek voltak, egy ideig egy pénzügyintézet is működött benne, az emeleten lakásokat alakítottak ki. 1945 után sem sokat változott a funkciója. Az alsó részén volt fodrász szövetkezet, a hetvenes évektől működött Barkács Műhely néven a barkácsbolt és háztartási cikkek árultak a földszint másik felében. 2010-ben a Háda Kft. vásárolta meg az ingatlant, egy szinttel megemelték.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p> <p>Az utcáfronton álló, eredetileg egy emeletes épület a kisvárosi polgári építészeti jellegzetes darabja.</p> <p>Épülettömegében és eredeti homlokzati kialakításában átalakított, felújított.</p>	
Kép			

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Lakóépület	Arany János u. 11. helyrajzi szám: 850		38.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Az Arany János u. 11. sz. alatti ház az 1940-es évek elején Major István vaskereskedő tulajdonában volt. Az 1920-as években építette a kisvárdai Kozma Gyula építész. Major üzletét az apja alapította 1888-ban. Major is, miként általában a kisvárdai kereskedők, háztulajdonosok és magánzók, általában egy kevés földdel rendelkeztek, de vagyonukat házingatlanba fektetették. Ezt bizonyítják igen magas házadók. 1945 után a házban Kézy András kereskedő lakott.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p> <p>A település központjától északra, szabadonálló, téglalapalakú, kontyolt nyeregtetős, földszintes polgári villaépület. Az utcai főbejárat timpanonos kialakítású, előtte kis, nyitott terasz.</p> <p>Épület- és tetőtömege, valamint nyílászáró rendszere eredeti. Nyílászárói eredeti gerébtokosak.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Izraelita temető	helyrajzi szám:		39.
Leírás	Megjegyzés, javaslat		
<p>Ezt a földterületet az Izraelita Szentegylet 1891. és 1904. között több részletben vásárolta meg.</p> <p>A temetőben kiemelt helyet kaptak a szellemi javak arisztokratái: a törvénytudósok, törvénytudók, a nagy rabbi, a közösség kiemelkedő vezetői. Ők "tiszteletsorokat" kaptak, s különleges megbecsülés jele volt, ha valakit hozzájuk közel temethettek el, pl. a hitközség vezetőit, a Szentegylet elöljáróit, a kohániták (Áron papi házából származók) és a leviták (a Szentély szolgálatát végzők) leszármazottait. Szintén más-más területen kaptak helyet a nők, a férjzett nők, a nőtlen férfiak, a hajadonok, a gyermekek és az öngyilkosok is. A temetőben jelenleg mintegy 1300 síremlék található, az előkelőbb halottak sírköve gránitból, márványból készült, mások mészkőből, homokkőből, sokat a közeli gyár szennyezőanyaga és az időjárás már teljesen szétmarta, elpusztított.</p>	<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>		

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Díner-kúria	Szabolcs vezér u. 5. helyrajzi szám:		40.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Szabolcsvezér utca 5. szám alatti épület építésének évét a homlokzaton római számok jelzik: MCMXXII, azaz 1922. Az épület tulajdonosa Díner Gyula, a megye és Kisvárdai gazdasági életének egyik meghatározó alakja volt. Földbérlelőként kezdte, majd középirtokos lett, a Kisvárdai Ipar és Kereskedelmi Banknak 1891-től haláláig vezérigazgatója. Többféle pénzintézetnek és vállalkozásnak volt vezető embere. A gazdasági életben betöltött szerepe miatt Ferenc József 1916. augusztus 30-án királyi tanácsosi címet adományozott neki. Díner Gyula 1927. május 12-én hunyt el. A házat Díner Béla örökölte, de 1944 januárjában ő is elhalálozott. 1945 után egy lengyel származású egyén lakta, majd államosították, volt orvosi rendelő is, tsz-irodaként is működött, majd a rendszerváltás után a VÁRDA-DRINK Rt. vette meg vendégháznak. A kilencvenes években egy külföldi tulajdonoshoz került, majd 2012-ben az ingatlanon álló épület ismét kisvárdai kézbe került, új birtokosa, megkezdte a felújítását. Az épület díszes a főbejárati előtér az oszlopokkal, homlokzati díszítések, az építésre utaló római évszámok, melyeket remélhetőleg helyreállítanak.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület külső megjelenését tekintve jelentősen átalakított.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Lakóház	Szent László u. 19. helyrajzi szám:		41.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Szent László u. 19. alatti épületben a két világháború között működött Prerau Ignác cipőáruháza, Kleinmann Géza üveg, porcelán és tükörboltja, Friedman Jenő órás, Rónai Margit kalapos, itt kapott helyet a Magyar Leszámítoló és Pénzváltó Bank fiókja.</p> <p>A ház külsején csak kisebb változások történtek, de megmaradt a homlokzati párkányra és a tetőrizalit, részben a homlokzati díszítő elemek. Különösen védendő a homlokzatot díszítő lizénák és egyéb vakolatdíszítő elemek. A kovácsoltvas elemeket is tartalmazó kapu helyreállítandó.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel rendelkező, helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p> <p>Zártosorú beépítésben, utcafronton álló épület a XIX. század végi XX. század eleji kisvárosi polgári építészeti jellegzetes képviselője.</p> <p>Épület- és tetőtömege, homlokzata, nyílászárók rendszere eredeti.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Béke presszó	Szent László u. 33. helyrajzi szám: 1282		43.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Az ország egyik legszebb cukrászdája, presszója, az akkori kisvárdaiak kedvelt szórakozóhelye volt évtizedeken át a Béke presszóépülete, mely a Szent László u. 33. sz. alatt volt található. Egy 1936-os térképen az ingatlan tulajdonosaként Ackersmann Nándor(1878-1934) örökösei vannak megnevezve. 1957. május 1-jén átadták a közönségnek az akkor Malinovszkij u. 33. szám alatt lévő presszót, amelyet Békegalamb névre kereszteltek. Modern fagylatgép, presszó-kávé, különleges világítási berendezései, táncparkettája, mű-faburkolatú falai, tükrös oszlopai, cukrászsütemények, cukorka, csokoládéféleségek, likőrfélék és esténként Csorba Berci „ritmuszenekara” várta a látogatókat, vendégeket. Idővel a megnevezésből a galamb szó eltűnt, és csak Béke presszó néven működött tovább. Az utóbbi években az emeleti helyiségek használatlanok, viharvert állapotot mutatnak, a jobb sorsra érdemes épület hátsó része a városközpont egyik szégyenfoltja.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az utcáfronton álló egyemeletes épület a XIX. század végi XX. század eleji kisvárosi polgári építészet jellegzetes képviselője. Épület- és tetőtömege, homlokzata, nyílászárók rendszere eredeti. Felújításra szorul.</p>	

Kép

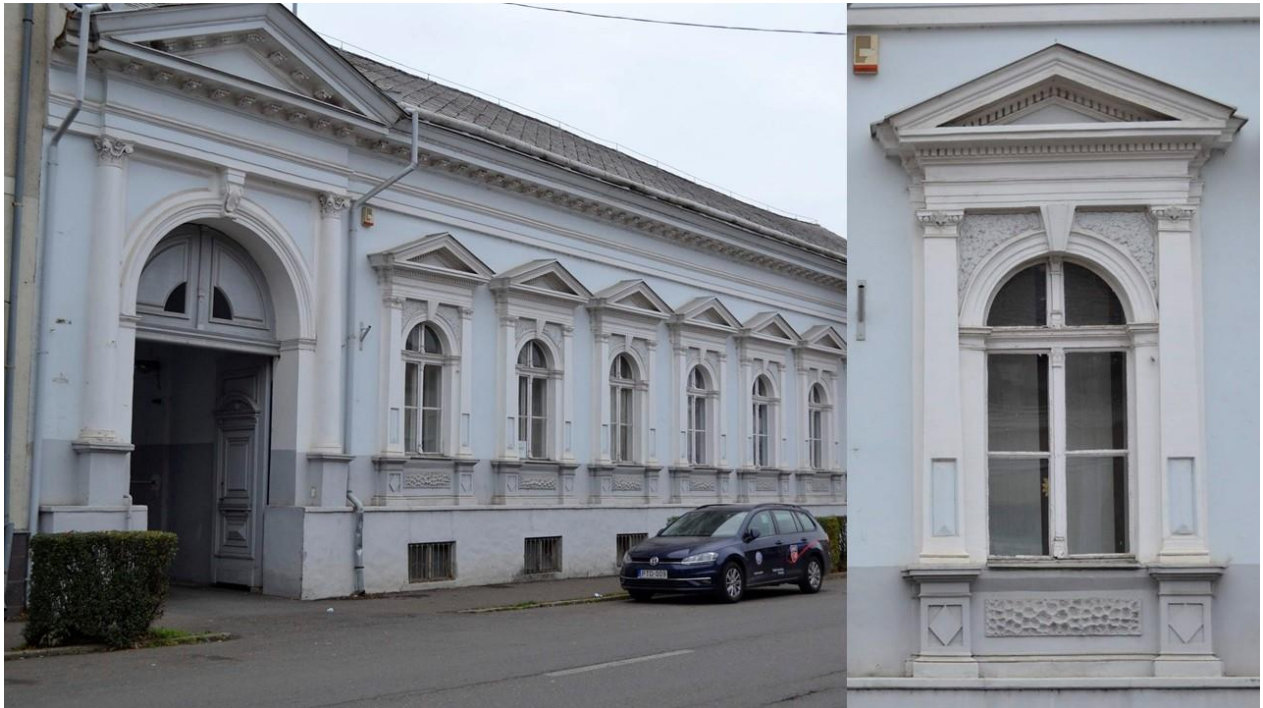

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Lakóépület, Generali biztosító	Szent László u. 49. helyrajzi szám:		44.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Szent László 49.számon található épület dr. Lukács (Lichtmann) István háza volt. Ő 1897-ben született, 1928-tól Kisvárdán községi orvos.</p> <p>Különösen értékes és védendő a homlokzati tető rizalit, a homlokzati arányrendszer, a falfelületek és nyílászárók aránya, nyílászárók mérete, formája és elrendezése, az épületszobrászati igényességű homlokzati elemek, díszítések, a párkányok.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p> <p>Az utcáfronton álló földszintes épület a XIX. század végi XX. század eleji kisvárosi polgári építészet jellegzetes képviselője.</p> <p>Épület- és tetőtömege, homlokzata, nyílászárók rendszere eredeti.</p> <p>Felújításra szorul.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Lakóépület, MKB bank	Szent László u. 51. helyrajzi szám:		45.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Szent László u. 51. alatti épület eredeti tulajdonosa Halmi Géza volt. Ő 1866-ban született Nyírcsaholyban. Homonnán végezte a középiskolát, nyolc évig Budapesten banktisztviselőként dolgozott, 1896-ban önálló gazdálkodó lett. Dohánytermeléssel és szarvasmarha tenyésztéssel többször nyert díjat. A szocializmus idejében a rendőrkapitányság működött az épületben, 1987 decemberében azonban a kapitányság új épületbe költözött. A rendszerváltás után, 1992. március 30-tól az alsó szinten a Konzumbank Rt. helyi fiókja működött. 2003-ban az MKB felvásárolta a Konzumbankot, s azóta ez a pénzügyintézet várja az ügyfeleket a földszinten.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület a XIX. század végi XX. század eleji kisvárosi polgári építészet jellegzetes képviselője.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Lakóépület	Szent László u. 55. helyrajzi szám:		46.
Leírás	Megjegyzés, javaslat		
Kisvárdán még a 19. században alakult meg az Ipartestület, mely azonban nem rendelkezett saját székházzal. 1926-ban vettek ugyan egy székházat a Zrínyi utca 3. sz. alatt, de ez sem felelt meg az igényeknek. 1931-ben költözött át ide az özv. Zakár Antalné-féle házba. Zakár Antal vendéglős volt, és a főutcai homlokzaton olvasható évszám szerint 1902-ben épült az emeletes háza. A korabeli leírás szerint talán ebben az épületben működött a Bodega nevű vállalkozása. Az Ipartestület beköltözésekor az épületet átalakították. Az alsó szintet egy vendéglőnek adták bérbe, és a vendéglősé lett az udvaron belül lévő lakás is, az emeleten rendezkedett be az Ipartestület. Egy nagyterem, egy kis iroda, olvasóterem és kártyaszoba állt a testületi tagok rendelkezésére. Az épület részben még most is hasonló célt szolgál, mivel az emeleten az IPOSZ helyi szervezete található. Különösen védendő a homlokzati téglalburkolat, a párkány díszítése, a rusztikus kváder jellegű vakolatrendszer a földszinten, kovácsoltvas erkély, kapuzat.	A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület a XIX. század végi XX. század eleji kisvárosi polgári építészeti jellegzetes képviselője.		

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Munkaügyi Központ	Szent György tér 5. helyrajzi szám:		47.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A korábban Apponyi tér, napjainkban Szent György tér 5. szám alatti épület tulajdonosa dr. György Ferenc volt. Ő 1881-ben született, középiskoláit Nyíregyházán, a jogot Debrecenben, Kolozsvárott és Budapesten végezte. 1902-ben Kolozsvárott doktorált. 1909-ben tevékeny rész vett a kisvárdai Közgazdasági Népbank Rt. megalapításában, ennek 1925-ben vezérigazgatója lett, majd ilyen pozíciót töltött be a Kisvárdai Takarékpénztár Rt.-ben, amelynek korábban már régóta jogtanácsosként működött. Dr. György Ferenc 1935-ben hunyt el, halála után az özvegye, Rosenfeld Paula birtokolta az ingatlant. A szocializmus idején a hetvenes évekig a hadkiegészítő intézet működött benne, aztán a körzeti orvosi rendelők kaptak itt helyet, majd az új egészségház átadása görög katolikus(1991.november) után munkaügyi központ lett.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület a XIX. század végi XX. század eleji kisvárosi polgári építészet jellegzetes képviselője.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Amadeus Étterem	Szent László u. 60. helyrajzi szám:		48.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Kisvárdán 1838-ban alakult meg az Olvasó Társaság, mely 1844-ben felvette a Kaszinó Egylet nevet. Székhelyének 1907-ben a tagok megvették a korábban Farkas Lajos, akkoriban Diner Gyula és felesége tulajdonát képező házat, mely ekkor az első posta helyiségéül, majd zsidó iskola céljaira is szolgált. A Szent László u. 60. sz. alatti épületet átalakították, és a tágas udvaron két tenisz-és egy tekepályát is létrehozta. A Kaszinó 1907. november 6-án tartotta a házban az első választmányi ülését. 1932-ben Kastaly Ferenc elnök javaslatára a keleti oldalához teraszt építettek. A szocializmus éveiben az épület Kinizsi étterem néven vált ismertté, bár ilyen néven először az utca fenti szakaszán, az ellenkező oldalon működött vendéglátó egység. 1967-ben az épület egy részét lebontották, a megmaradtat felújították, a következő év elején helyezték ismét üzembe. Napjainkban az Amadeus étterem nevet viseli.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület a XIX. század végi XX. század eleji kisvárosi polgári építészet jellegzetes képviselője.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Lakóépület	Szent László u. 44. helyrajzi szám:		50.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Szent László u. 44. alatt lévő épületben működött 1918 őszéig az Országos Burgonya Szövetkezet kisvárdai kirendeltsége. A tulajdonosa a két világháború között dr. Fried Samu „egyetemes orvos-tudor”, szülész és nőorvos egészségtanár, aki 1891-ben szerzett diplomát.</p> <p>Az épület különös értéke a homlokzatképzés formai elemei: homlokzati díszítések, homlokzati nyílászárók formája, nyílászárókeretezése és homlokzati díszítő elemei, a téglaburkolata medaillonokkal és a párkányok. Különösen védendő a nyílászárókeretezése, a homlokzati párkány díszítése, kapuzat.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p> <p>Az épület a XIX. század végi XX. század eleji kisvárosi polgári építészet jellegzetes képviselője.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Régi Posta	Szent László u. 28. helyrajzi szám:		51.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A város közepén, a Kastal-féle telken 1904-ben nyílt meg az első postaépület Kisvárdán, amely sajnos hamar kicsinek bizonyul. A húszas évektől a Provincia Terményforgalmi és Árukereskedelmi Rt. működött benne.</p> <p>Különösen értéke az épületnek a nyílások keretezése, a homlokzati párkány díszítése, a timpanon szoborcsoportja. A szobrok közül jól láthatóan hiányzik a magyar címer.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p> <p>Az épület a XIX. század végi XX. század eleji kisvárosi polgári építészet jellegzetes képviselője.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Lakóépület	Szent László u. 24. helyrajzi szám:		52.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A Szent László 24. sz. alatti épületnek a két világháború között Klein Márkus borkereskedő a tulajdonosa. Klein szerepet játszott a Chewra Kadischa(Szent Egylet)és a Malbis Arumim (Felruházó Egylet)nevű egyletekben is, az orthodox izraelita hitközségnek előbb pénztárosa, majd alelnöke is lett. Az alsó szinten mindvégig különböző üzletek működtek, mint ahogy napjainkban is. Megőrzendő a homlokzati díszítés és a kovácsoltvas erkély.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék. Az épület a XIX. század végi XX. század eleji kisvárosi polgári építészet jellegzetes képviselője.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
Bessenyei György mellszobra	helyrajzi szám:		53.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Az alkotás egy mészkőből készült életnagyságú mellszobor, mely Bessenyei Györgyöt ábrázolja. A szobor talapzatán Bessenyei György nevét olvashatjuk. Az iskola az 1922/23-as tanévtől viseli az író-költőnevét. A szobor a gimnázium udvarán, az Iskola tér 2.sz. alatt lévő épület előtti parkban áll. Alkotója Gyulavári Pál, az avatás 1983. november 2-án történt. Az első magyar úrhajós, Farkas Bertalan a gimnáziumból indult, közbenjárására kapott az iskola a Művelődési Minisztériumtól anyagi támogatást a szobor elkészítésére.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>	
Kép			

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

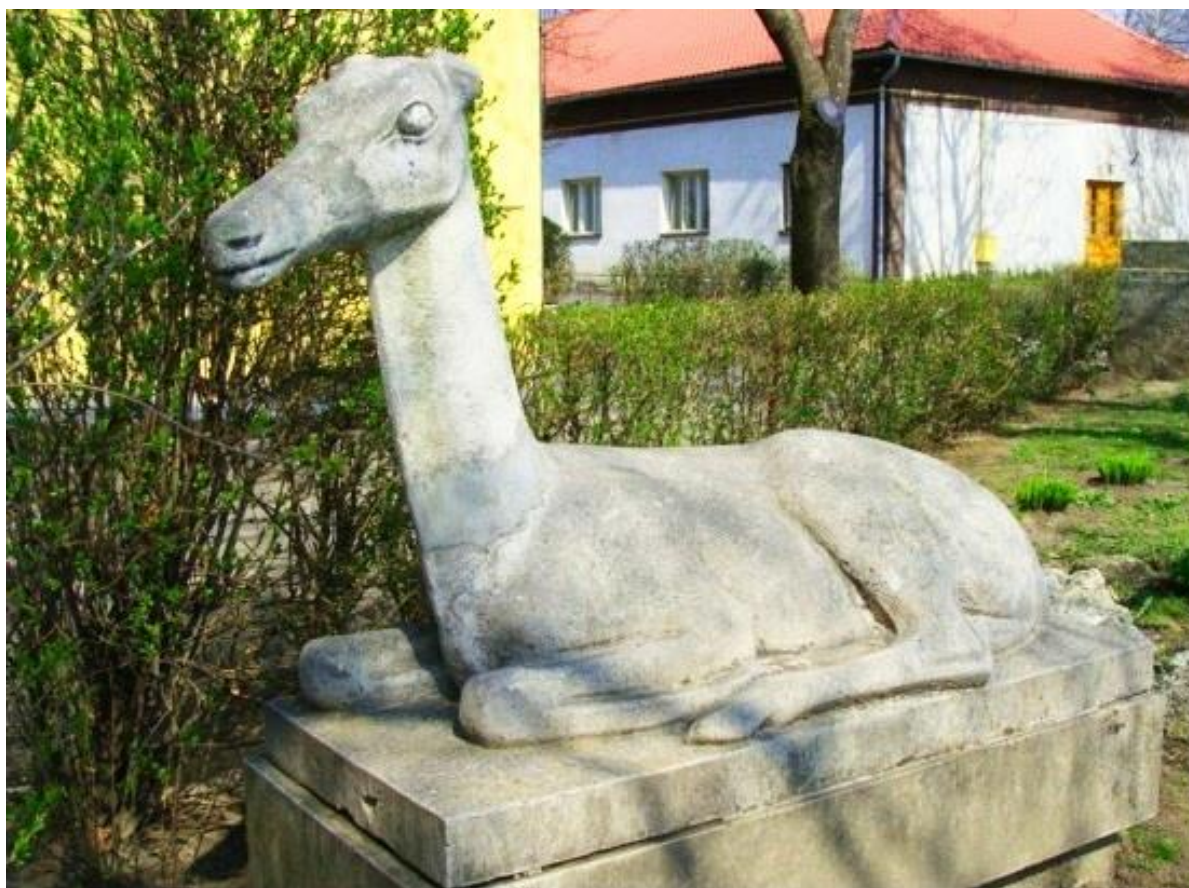
Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Érintés	helyrajzi szám:		54.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>A bronzból készült, kő talapzaton álló szoborcsoportot az egykori gettó, és a Mártírok útja közelében állították fel, ezzel emlékezve a helyi zsidóság 1944-es elhurcolására. A szoborcsoport az „Érintés” nevet kapta, s bibliai témájú jelenetet ábrázol: Az Ótestamentum mózesi könyveinek egyik elbeszélése szerint Ábrahám pátriárka – istene parancsának engedelmeskedve –fiát, Izsákot felvitte a hegyre, oltárt épített és áldozathozatalra készült. Amikor Ábrahám kést emelt Izsákra, az Úr angyala megjelent, s közölte, hogy az atya és gyermeke csupán isteni próbatétel részese volt, megakadályozta a tragédiát. A háromalakos művészeti alkotás a Munkácsy-díjas szobrászművész Szabó Tamás készítette, 1988.június 9-én avatták fel. A szoborcsoport tárgya a fentiekben említett Izsák feláldozása. Ábrahámot, Izsákot és a megmentő angyalt ábrázolja. A háromalakos kompozíció középpontjában az álló férfialak Ábrahámot ábrázolja, az előtte térdeplő alak a megkötözött Izsákot, a levegőbe emelkedő, támaszkodó női alak pedig az angyalt testesíti meg. A kompozíció a Tompos úti lakótelep szélén, a Vári Emil Általános Iskolával szemben áll.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>	

Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Őzike	helyrajzi szám:		55.
Leírás	Megjegyzés, javaslat		
A szobor a Szent György Görög katolikus Általános Iskola előkertjében, a Várday István utcában helyezkedik el, fekvő őzikét ábrázol. A szobornak nem ez volt az eredeti helye, az óvodától csak később került ide. Alkotója B. Szabó Edit, aki pályája elején kapta a kisvárdai megbízást. A mészkőből készült szobor elhelyezésének éve 1964.	A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.		
Kép			

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védelem ideje, módja	Sorszám
1956	Zrínyi tér helyrajzi szám:		56.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
<p>Az 1956-os emlékművet a Zrínyi téren helyezték el, közel a pénzügyőri laktanyához, ahol a forradalom és szabadságharc alatt haláleset történt. A közel 3 m magas gránit alapzaton Márai Sándor következő idézetét olvashatjuk: „Angyal, vidd meg a hírt az égből, Mindig új élet lesz a vérből...” Az alkotás két angyalt ábrázol, az egyik a győzelmet, a felemelkedést, a másik a bukást szimbolizálja. Az alakok bronzból készültek. Alkotója Győrfi Sándor, az avatása forradalom kitörésének ötvenedik évfordulóján, 2006. október 23-án történt.</p>		<p>A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.</p>	

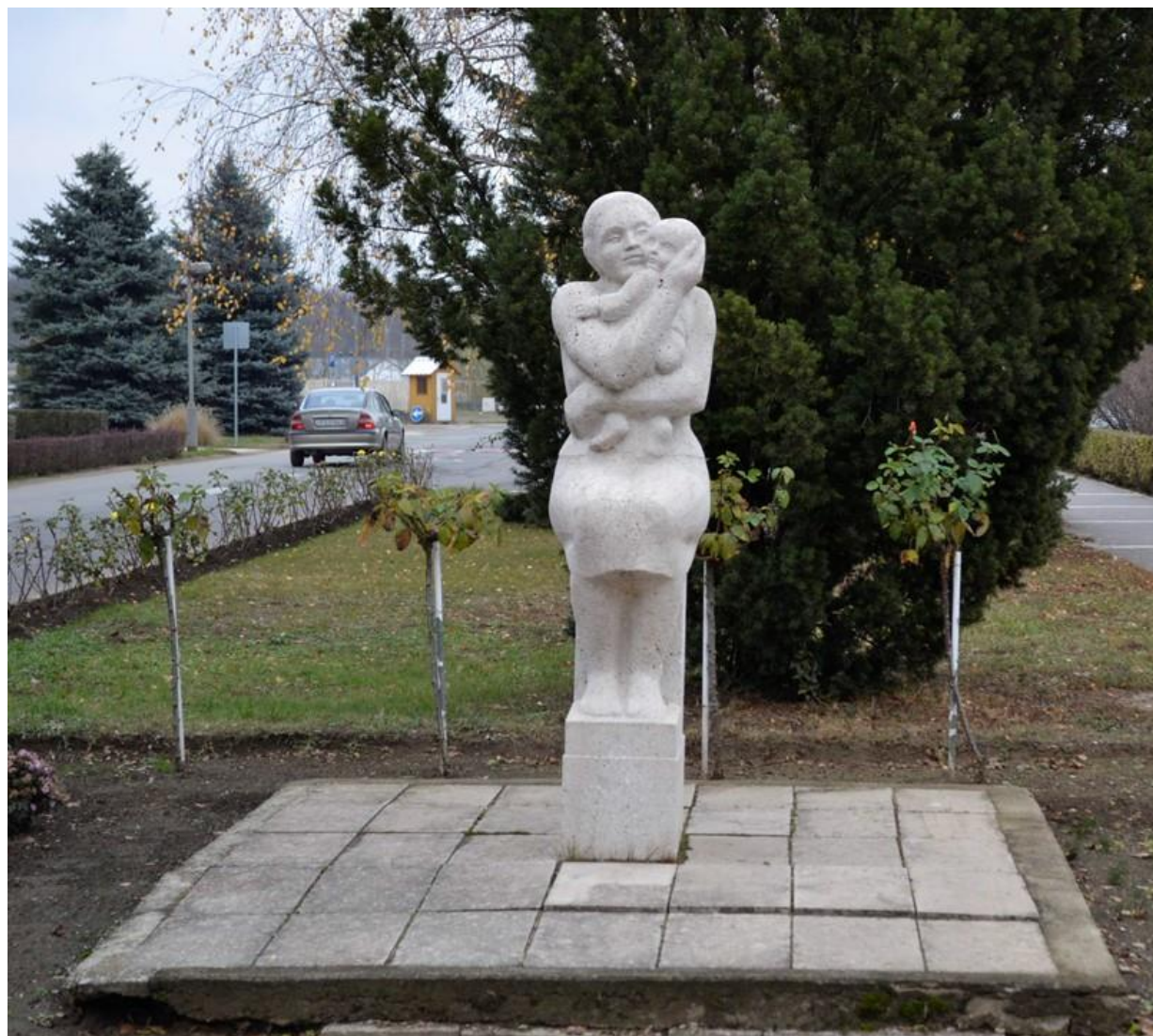
Kép

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Megnevezés	Cím, hrsz	A védés ideje, módja	Sorszám
Anya gyermekével	Kórház helyrajzi szám:		57.
Leírás		Megjegyzés, javaslat	
Az Árpád úton, a Felső-szabolcsi Kórház udvarán, az egykori szülészeti épülethez közel álló szobor egy anyát ábrázol a gyermekével. A Kalló Viktor által mészkőből készített alkotást 1968. október 9-én adták át, dr. Fekete Imre szülész-nőgyógyász, igazgató kezdeményezésére.		A településkarakter megőrzése szempontjából jellegzetes épület, minőségi építészeti értékekkel nem rendelkező, azonban helytörténeti szempontból pótolhatatlan emlék.	
Kép			

2. A rendezés során tervezett változások hatáselemzése

A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése, változások hatásai a régészeti örökségre, a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő kulturális örökségi értékekre.

A tervezett módosítások és hatásuk

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
1.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből gazdasági kereskedelmi szolgáltató övezet
Hatáselemzés		
<p>A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett területen több nyilvántartott régészeti lelőhely található, azonban a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. Javasoljuk, hogy még tervezési fázisban készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani. A tervezésnél és a kivitelezésnél a régészeti feltárás idő- és költségigényével számolni kell.</p> <p>Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.</p>		
		

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
 ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
2.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből gazdasági kereskedelmi szolgáltató övezet és ipari gazdasági övezet
Hatáselemzés		
<p>A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület régészeti érdekű területnek minősül, ugyanis közvetlen szomszédságában több nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek szisztematikus régészeti topográfiai kutatások hiányában áthúzódhatnak a tervezési területre. Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.</p> <p>Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.</p>		
		

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
3.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből véderdő

Hatáselemzés

A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület régészeti érdekű területnek minősül, ugyanis közvetlen szomszédságában több nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek szisztematikus régészeti topográfiai kutatások hiányában áthúzódhatnak a tervezési területre. Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. A tervezett erdőtelepítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

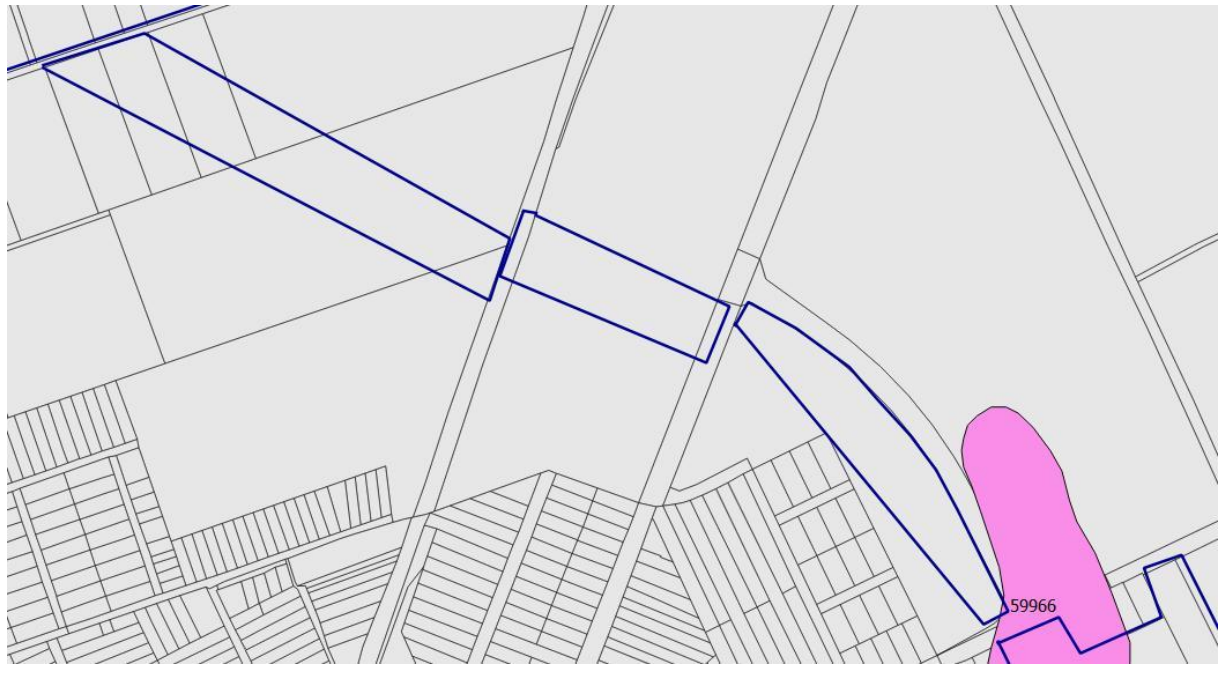
Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
4.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – kertvárosi lakóövezetből és általános mezőgazdasági területből véderdő

Hatáselemzés

Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. A tervezett erdőtelepítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

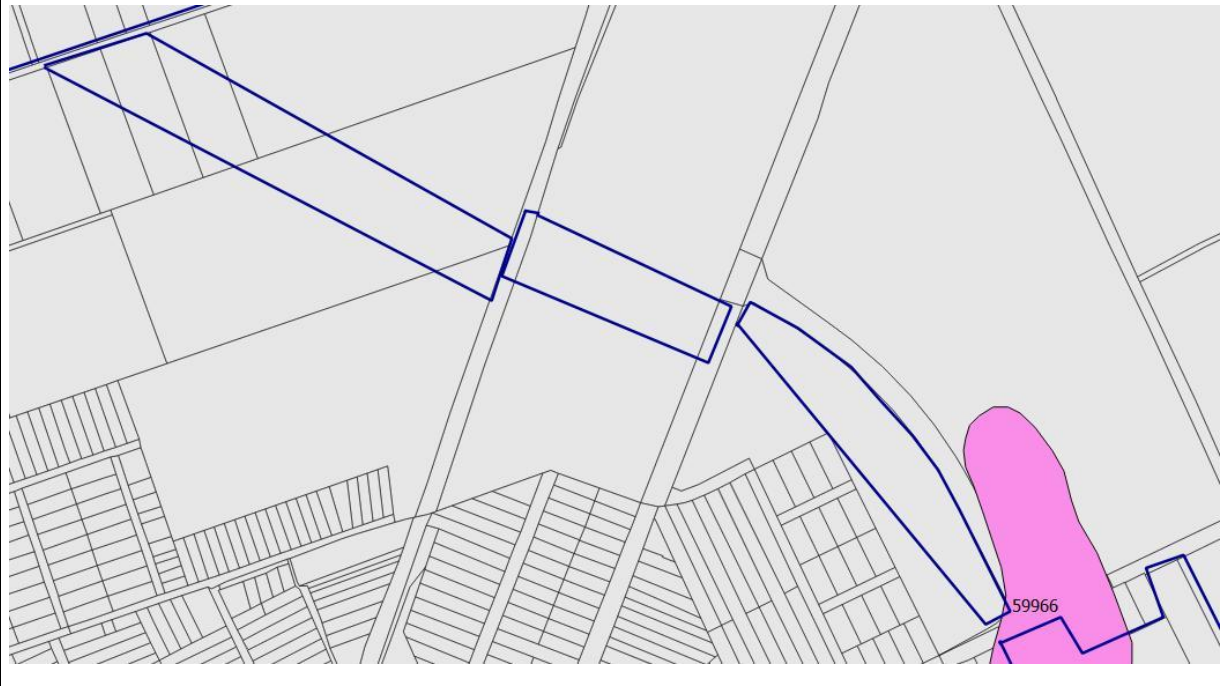
Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
5.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás –általános mezőgazdasági területből véderdő

Hatáselemzés

A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület régészeti érdekű területnek minősül, ugyanis közvetlen szomszédságában nyilvántartott régészeti lelőhely található, amely szisztematikus régészeti topográfiai kutatások hiányában áthúzódhat a tervezési területre. Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. A tervezett erdőtelepítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

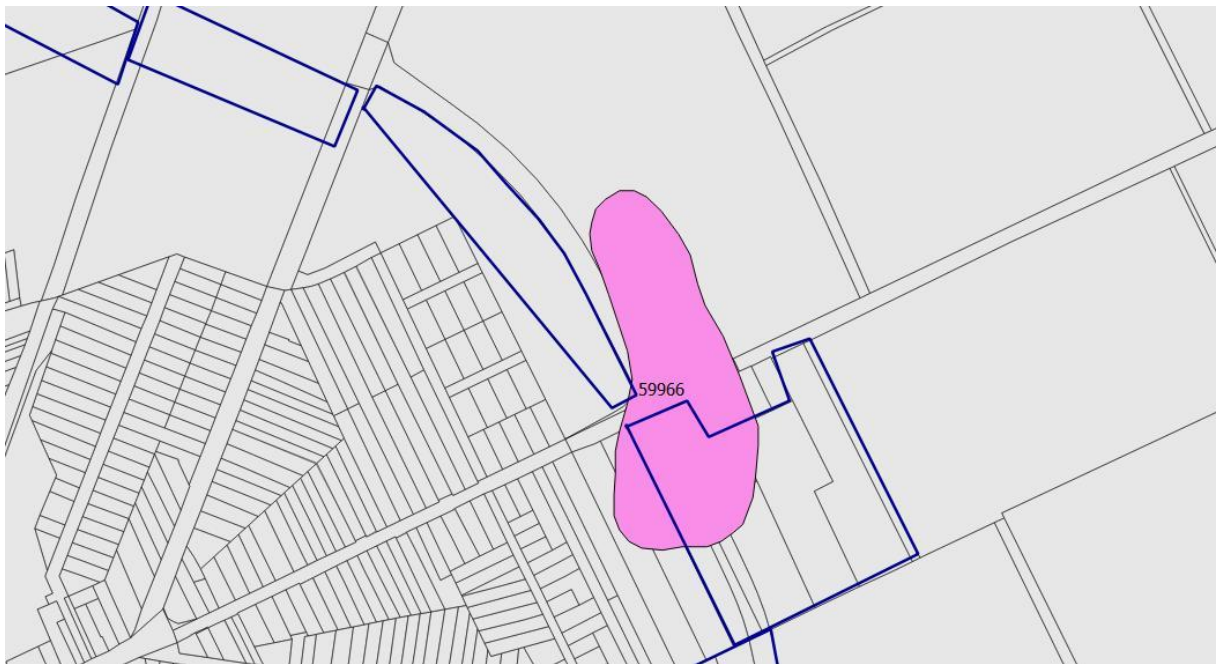
Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
6.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből véderdő

Hatáselemzés

A beépítettségi változás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett területen nyilvántartott régészeti lelőhely található. A tervezett erdőtelepítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani. Javasoljuk, hogy még tervezési fázisban készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján az erdőítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezésnél és a kivitelezésnél a régészeti feltárás idő- és költségigényével számolni kell.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
7.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből gazdasági kereskedelmi szolgáltató övezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület régészeti érdekű területnek minősül, ugyanis közvetlen szomszédságában nyilvántartott régészeti lelőhely található, amely szisztematikus régészeti topográfiai kutatások hiányában áthúzódhat a tervezési területre. Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változást tartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
8.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – kertés lakóövezetből különleges övezet és általános mezőgazdasági területből véderdő

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület régészeti érdekű területnek minősül, ugyanis közvetlen szomszédságában több nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek szisztematikus régészeti topográfiai kutatások hiányában áthúzódhatnak a tervezési területre. Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
 ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
9.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből különleges övezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület régészeti érdekű területnek minősül, ugyanis közvetlen szomszédságában több nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek szisztematikus régészeti topográfiai kutatások hiányában áthúzódhatnak a tervezési területre. Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
 ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
10.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből kertes lakóövezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként kertes lakóövezet kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A tervezési terület geomorfológiailag jellegzetes nyírségi futóhomok terület, amelyet a garmada buckák sokasága jellemez. A magas tengerszint feletti magasságú területen egykori vízállásra, nyírvízfolyásra utaló földrajzi formát nem lehetett megfigyelni. Az egykori élővizektől messze húzódó területen alacsony a régészeti lelőhelyek előfordulásának valószínűsége.

A tervezési terület jelentős része kiskertes övezet, ahol egyrészt a kerítések, másrészt a növényzettel fedett, gazos, elhanyagolt bozótos felületek gyakorlatilag lehetetlenné teszik a terület régészeti topográfiai módszerekkel történő kutatását.

A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület beépítése során nagy jelentősége van az egyes építkezések során váratlanul előkerült régészeti leletek bejelentése. A kertes lakóövezet beépítése során nagyon fontos a helyi lakosság együttműködése a helyi múzeummal és az örökségvédelmi hatósággal, mert csak az örökségvédelmi szervek folyamatos tájékoztatása mellett menthetőek meg a váratlanul előkerült régészeti leletek. Itt szeretném felhívni a figyelmet arra a jogszabályhelyre, hogy a földből előkerült régészeti lelet a magyar állam tulajdona, és régészeti kutatáson kívül történő előkerülését haladéktalanul jelenteni kell a település jegyzőjének, és a Rétközi Múzeumnak. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
12.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből és gazdasági erdőből gazdasági kereskedelmi szolgáltató övezet

Hatáselemzés

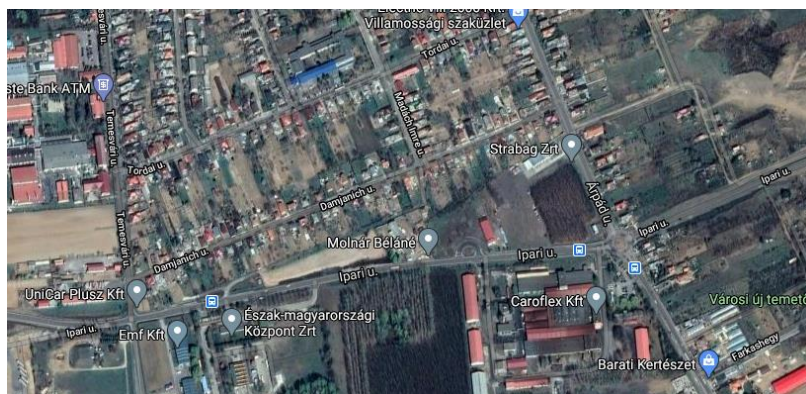
A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában.

A tervezési terület geomorfológiailag jellegzetes nyírségi futóhomok terület, a magas tengerszint feletti magasságú területen egykori vízállásra, nyírvízfolyásra utaló földrajzi formát nem lehetett megfigyelni. Az egykori élővizektől messze húzóódó területen alacsony a régészeti lelőhelyek előfordulásának valószínűsége.

A tervezési terület részben örökségvédelmi szempontból bolygatott területnek minősül, ahol korábban már végeztek földmunkákat, tereprendezést. Az építési törmelékkel feltöltött, elhanyagolt felülete gyakorlatilag lehetetlenné teszi a terület régészeti topográfiai módszerekkel történő kutatását.

A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület beépítése során nagy jelentősége van az egyes építkezések során váratlanul előkerült régészeti leletek bejelentése. A terület tervezett beépítése során nagyon fontos a helyi lakosság együttműködése a helyi múzeummal és az örökségvédelmi hatósággal, mert csak az örökségvédelmi szervek folyamatos tájékoztatása mellett menthetőek meg a váratlanul előkerült régészeti leletek. Itt szeretném felhívni a figyelmet arra a jogszabályhelyre, hogy a földből előkerült régészeti lelet a magyar állam tulajdona, és régészeti kutatáson kívül történő előkerülését haladéktalanul jelenteni kell a település jegyzőjének, és a Rétközi Múzeumnak. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
13.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből és erdőből gazdasági ipari övezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület régészeti érdekű területnek minősül, ahol régészeti leletek előkerülésére kell számítani. Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani. Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
14.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből gazdasági ipari övezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett területen nyilvántartott régészeti lelőhely található, azonban a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg.

Javasoljuk, hogy még tervezési fázisban készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani. A tervezésnél és a kivitelezésnél a régészeti feltárás idő- és költségigényével számolni kell.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése

15.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből gazdasági ipari övezet
-----	--	--

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett területen nyilvántartott régészeti lelőhely található, azonban a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. Javasoljuk, hogy még tervezési fázisban készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani. A tervezésnél és a kivitelezésnél a régészeti feltárás idő- és költségigényével számolni kell.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
16.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből gazdasági ipari övezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett területen nyilvántartott régészeti lelőhely található.

Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisban készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani. A tervezésnél és a kivitelezésnél a régészeti feltárás idő- és költségigényével számolni kell.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdra Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
17.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – erdőből gazdasági kereskedelmi szolgáltató övezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett területen nyilvántartott régészeti lelőhely található.

Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani. A tervezésnél és a kivitelezésnél a régészeti feltárás idő- és költségigényével számolni kell.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
18.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – erdőből különleges övezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett területen nyilvántartott régészeti lelőhely található.

Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani. A tervezésnél és a kivitelezésnél a régészeti feltárás idő- és költségigényével számolni kell.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változást tartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
19.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – erdőből különleges övezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett területen nyilvántartott régészeti lelőhely található.

Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani. A tervezésnél és a kivitelezésnél a régészeti feltárás idő- és költségigényével számolni kell.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

100

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
20.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből gazdasági kereskedelmi szolgáltató övezet

Hatáselemzés

A tervezett területhasználati változás örökségvédelmi szempontból bolygatott területet érint. A tervezési területen korábban már végeztek földmunkákat, tereprendezést. A terület átminősítése a régészeti örökségre hatást nem gyakorol.

A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület beépítése során nagy jelentősége van az egyes építkezések során váratlanul előkerült régészeti leletek bejelentése. A terület tervezett beépítése során nagyon fontos a helyi lakosság együttműködése a helyi múzeummal és az örökségvédelmi hatósággal, mert csak az örökségvédelmi szervek folyamatos tájékoztatása mellett menthetőek meg a váratlanul előkerült régészeti leletek. Itt szeretném felhívni a figyelmet arra a jogszabályhelyre, hogy a földből előkerült régészeti lelet a magyar állam tulajdona, és régészeti kutatáson kívül történő előkerülését haladéktalanul jelenteni kell a település jegyzőjének, és a Rétközi Múzeumnak. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
21.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből kertes lakóövezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként kertes lakóövezet kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület beépítése során nagy jelentősége van az egyes építkezések során váratlanul előkerült régészeti leletek bejelentése. A terület tervezett beépítése során nagyon fontos a helyi lakosság együttműködése a helyi múzeummal és az örökségvédelmi hatósággal, mert csak az örökségvédelmi szervek folyamatos tájékoztatása mellett menthetőek meg a váratlanul előkerült régészeti leletek. Itt szeretném felhívni a figyelmet arra a jogszabályhelyre, hogy a földből előkerült régészeti lelet a magyar állam tulajdona, és régészeti kutatáson kívül történő előkerülését haladéktalanul jelenteni kell a település jegyzőjének, és a Rétközi Múzeumnak. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

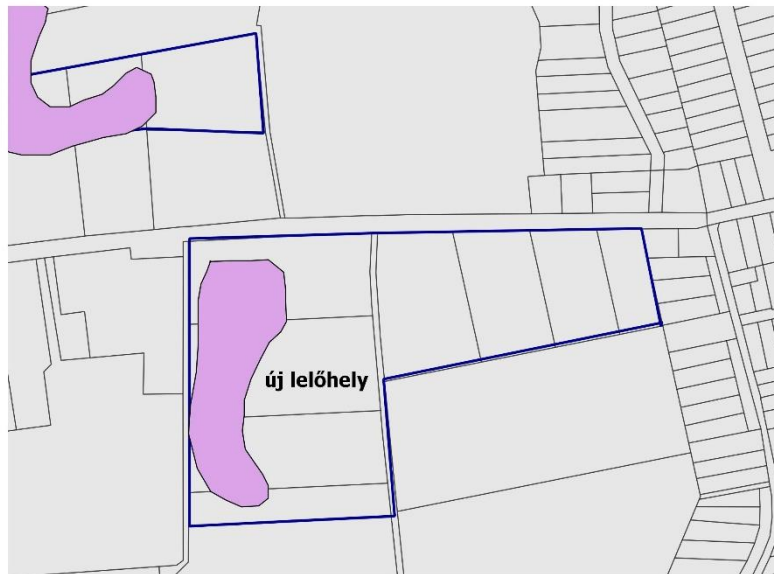
Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
22.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből gazdasági kereskedelmi szolgáltató övezet
Hatáselemzés		

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett területen nyilvántartott régészeti lelőhely található.

Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani. A tervezésnél és a kivitelezésnél a régészeti feltárás idő- és költségigényével számolni kell.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

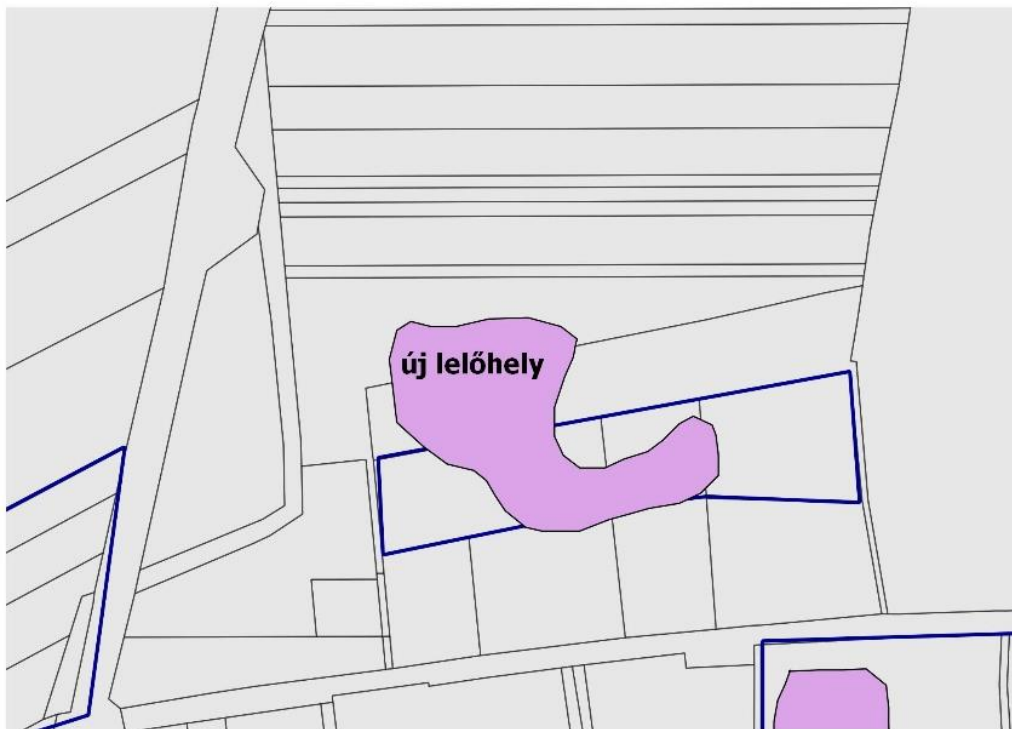
Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
23.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből gazdasági kereskedelmi szolgáltató övezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett területen nyilvántartott régészeti lelőhely található.

Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani. A tervezésnél és a kivitelezésnél a régészeti feltárás idő- és költségigényével számolni kell.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
24.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből kereskedelmi szolgáltató övezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület régészeti érdekű területnek minősül, ugyanis közvetlen szomszédságában több nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek szisztematikus régészeti topográfiai kutatások hiányában áthúzódhatnak a tervezési területre. Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
 ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

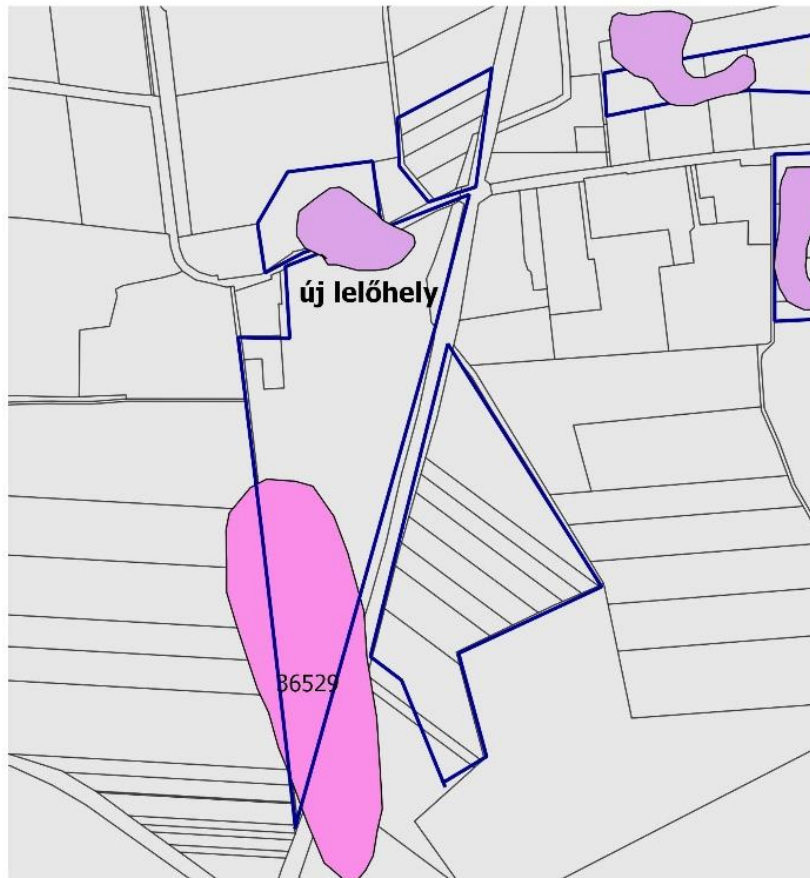
Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
25.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből ipari gazdasági övezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett területen több nyilvántartott régészeti lelőhely található.

Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani. A tervezésnél és a kivitelezésnél a régészeti feltárás idő- és költségigényével számolni kell.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
26.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből gazdasági kereskedelmi szolgáltató övezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett területen több nyilvántartott régészeti lelőhely található.

Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani. A tervezésnél és a kivitelezésnél a régészeti feltárás idő- és költségigényével számolni kell.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
 ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
27.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – általános mezőgazdasági területből gazdasági kereskedelmi szolgáltató övezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruházásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület régészeti érdekű területnek minősül, ugyanis közvetlen szomszédságában több nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek szisztematikus régészeti topográfiai kutatások hiányában áthúzódhatnak a tervezési területre. Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
28.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – különleges területből erdőövezet

Hatáselemzés

A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület régészeti érdekű területnek minősül, ugyanis közvetlen szomszédságában több nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek szisztematikus régészeti topográfiai kutatások hiányában áthúzódhatnak a tervezési területre. Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai Város Településrendezési Tervéhez
ÖRÖKSÉGVÉDEMI VIZSGÁLAT

Változás sorszáma	Érintett terület, fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változtatások ismertetése
29.		településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás – erdő területből gazdasági ipari övezet

Hatáselemzés

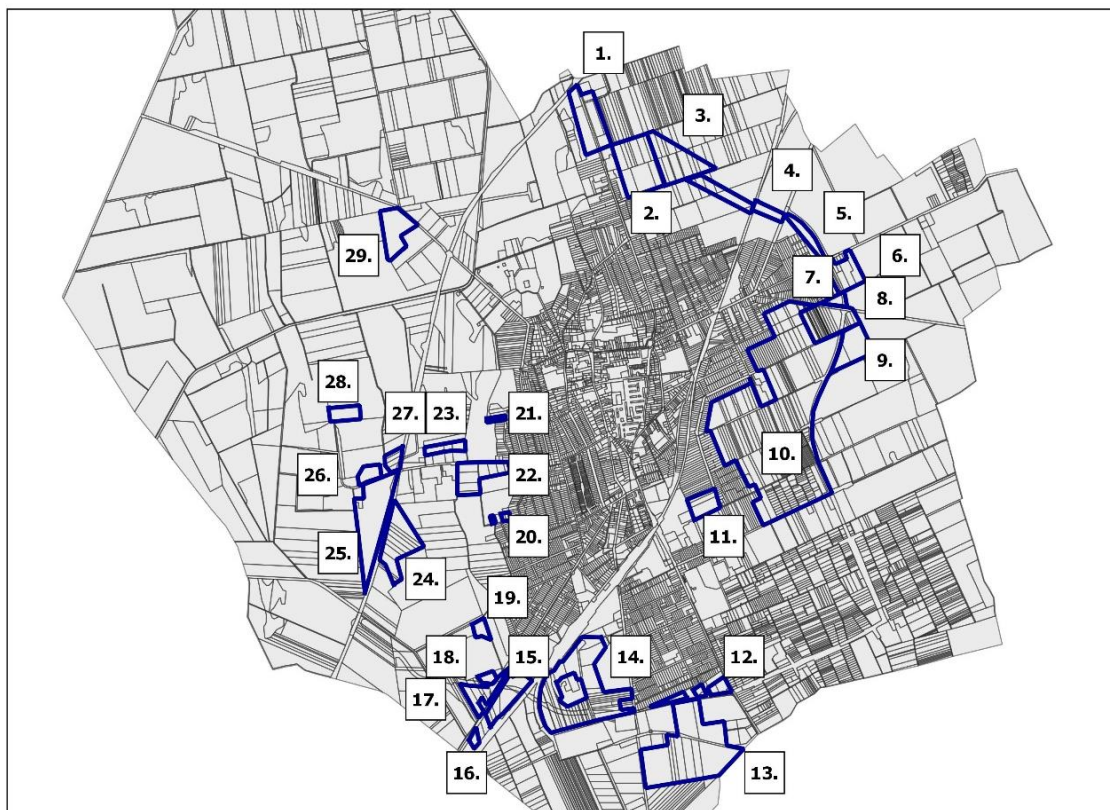
A beépítési változással érintett területen zöldmezős beruhásként gazdasági terület kialakítása valósulna meg. A zöldmezős beruházás jelentős örökségvédelmi kockázatot rejt magában. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a területhasználati változással érintett terület régészeti érdekű területnek minősül, ugyanis közvetlen szomszédságában több nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek szisztematikus régészeti topográfiai kutatások hiányában áthúzódhatnak a tervezési területre. Az örökségvédelmi vizsgálat készítésekor a tervezési területet borító növényzet miatt régészeti terepbejárás módszerével nem volt kutatható, amit a későbbi településrendezési eszközök készítése alkalmával pótolni szükséges, ugyanis a teljes változással érintett terület régészeti érintettségének vizsgálata nem történt meg. Javasoljuk, hogy az egyes beépítések tervezési fázisában készüljön el a teljes terület régészeti érintettségét feltérképező előzetes régészeti dokumentáció, amely alapján a beépítéshez kapcsolódó régészeti feltárások pontos idő- és költségvonzata megállapítható. A tervezett beépítés során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény rendelkezéseit be kell tartani.

Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló, illetve helyi védelemre javasolt települési építészeti értéket. A módosítás a történeti településre, település- és tájszerkezetre, a települési értékleltárban szereplő építészeti értékekre hatást nem gyakorol.

Kisvárdai közigazgatási határán tervezett területfelhasználási változások

Felhasznált források

Az Első Katonai Felmérés. A Magyar Királyság teljes területe. 1782-1785. ARCANUM DVD-ROM. 2004.

A Második Katonai Felmérés. A Magyar Királyság és a Temesi Bánság. 1819-1869. ARCANUM DVD-ROM. 2005.

A Harmadik Katonai Felmérés. 1869-1887. ARCANUM DVD-ROM. 2007.

Lipszky János: A Magyar Királyság és társországai térképe és névtára. 1804-1810. ARCANUM DVD-ROM. 2004.

Az 1715. évi országos összeírás. ARCANUM DVD-ROM. 2004.

Felhasznált irodalom

Ács Zoltán: A kisvárdai vár XVI. századi hadi krónikája a korabeli források tükrében. In: Tanulmányok Kisvárdai történetéből. Szerk.: Ács Zoltán. Kisvárdai Vármúzeum Kiadványai 7. szám. 1975.

Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képben. Budapest, 1891.

Benda Kálmán: Nyáry Pál és Várdai Kata levelezése 1600-1607. A Kisvárdai Vármúzeum Kiadványai 7. szám. 1975.

Béres József: Kisvárdai természetföldrajza. A Kisvárdai Vármúzeum Kiadványai 4. szám. 1975.

Czigány István: Kisvárdai és a Felső-Tisza vidék a kuruckorban. In: Tanulmányok Kisvárdai történetéből. Szerk.: Ács Zoltán. Kisvárdai Vármúzeum Kiadványai 7. szám. 1975.

- Császár László: A kisvárdai vár építéstörténete és helyreállítása. Budapest, 1964.
- Éri István: A kisvárdai vár kályhacsempéi. Folia Archeologica 1954. 146-152.
- Éri István: A kisvárdai vár reneszánsz faragványtöredékei. Jósza András Múzeum Évkönyve 1960.
- Éri István: Kisvárdai vár. Budapest, 1965.
- Éri István: Kisvárdai vár. Tájak Korok Múzeumok Kiskönyvtára 53.
- Gerő László: Magyarország várépítészet. Budapest, 1955.
- Szabolcs vármegye. Magyarország vármegyéi és városai. A „Magyarország vármegyéi és városai” állandó munkatársainak közreműködésével szerkeszti Dr. Sziklay János és Dr. Borovszky Samu. Budapest, 1896.
- Kiss Lajos: Földrajzi nevek etimológiai szótára. Budapest, 1997.
- Kisvárdai történetéből. szerk.: Éri István. Budapest, 1954.
- Láczay Magdolna: Kisvárdai társadalmi tagozódása a reformkorban. In: Tanulmányok Kisvárdai történetéből. Szerk.: Ács Zoltán. Kisvárdai, 1983. 36-44.
- Makay László: Kisvárdai fejlődése 1468-ig. A Kisvárdai Vármúzeum Kiadványai 5. szám. 1975.
- Makay László: Kisvárdai kapitalista fejlődése. In: Tanulmányok Kisvárdai történetéből. Szerk.: Ács Zoltán. Kisvárdai, 1983. 45-56.
- Németh Péter: Borsova határvármegye kialakulása. A Kisvárdai Vármúzeum Kiadványai 5. szám. 1975.
- Németh Péter: A kisvárdai római katolikus templom Szent László ábrázolása. In: Tanulmányok Kisvárdai történetéből. Szerk.: Ács Zoltán. Kisvárdai, 1983. 12-23.
- Németh Péter: A középkori Szabolcs megye települései. Debrecen
- Néző István: Városias falu vagy falusias város? A városi infrastruktúra kialakulásának kezdetei Kisvárdán a 19. század utolsó harmadától a 20. század elejéig. Szabolcs-Szatmár-Beregi levéltári évkönyv 19. (Nyíregyháza, 2011)
- Orosz István: Mezővárosi fejlődés Észak-Kelet Tiszántúlon a késői feudalizmus korában. In: Tanulmányok Kisvárdai történetéből. Szerk.: Ács Zoltán. Kisvárdai, 1983. 30-35.
- Simon Zoltán: A kisvárdai vár inventáriumai. Kisvárdai, 2008.
- Szabolcs-Szatmár megye műemlékei. Magyarország Műemléki Topográfiája X. kötet. szerk.: Entz Géza. Budapest, 1986.
- Tanulmányok Kisvárdai történetéből. Szerk.: Ács Zoltán. Kisvárdai, 1983.
- Virágh Ferenc: Adatok Kisvárdai történetéhez. Nyíregyháza, 1981.
- <http://www.vkkisvarda.hu/ertektar>